MENHELY ALAPÍTVÁNY

Mindenkinek legyen otthona!
www.menhely.hu

BESZÁMOLÓ

A Menhely Alapítvány 2016. évi tevékenységéről

A Menhely Alapítvány 2016. évi munkájáról szóló beszámolóban szereplő fotókat Bartha Máté (p. 27.), Csanádi Gábor (p. 25., 30., 34b.), Eifert János (p. 19.), Gombai Gellért (p. 4, 6., 12-13., 21.), Hajdú D. András / abcug.hu (p. 25.), Járdány Bence (p. 10-11.), Lapis Kristóf (p. 33b.), Markosov Sergej (p. 28., 29a), Mónus Márton (p. 8-9.), Primusz F. Péter (p. 33a.), Primuszné Sára Réka (p. 32., 35.), Reviczky Zsolt (p. 34a.), Román Péter (p. 28., 29b.), Toplak Zoltán (p. 18.) készítették.

Terv és tördelés Primusz F. Péter, a szerzők megjelölésével feltüntetett versek és grafikák a Fedél Nélkül alkotói, a „kisszínesek" a Menhely Alapítvány munkatársainak munkája. Hátsó borító szöveg: Nuszer Mirjam.
Köszönjük, hogy engedélyezték megjelenésüket!
Beszámolónk nem jöhetett volna létre az önkéntesen végzett kreatív munkák nélkül - hálásan köszönjük!

Nonstop hívható Diszpécser Szolgálat: + 36 1 338 4186
Weboldal: Menhely Alapítvány: menhely.hu
Menhely Alapítvány / Fedél Nélkül: fedelnelkul.hu
Menhely Alapítvány / Első Kézből a Hajléktalanságról: menhely-ekh.hu
Közösségi oldal: facebook.com/menhely.hu
Online adományozás: adhat.hu/niok/online-donation/125135

Adószám: 19013213-1-42
Bankszámlaszám: ING Bank 13700016-01950018
Bírósági bejegyzés: Fővárosi Ítélőtábla 01-01-0000966

1360/42
Adhat vonal
*Adományozzon telefonon vagy SMS-ben: egy egység ára 250 Ft.

TARTALOMJEGYZÉK

2 RÓLUNK

3 KÖSZÖNTŐ

4 A FŐVÁROSI HAJLÉKTALANÜGYI KONZORCIUM TEVÉKENYSÉGE

6 KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS DISZPÉCSER SZOLGÁLAT

8 KRÍZISAUTÓ

10 UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

11 SPECIÁLIS UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

12 „VAJDA 3” MENHELY
ÉJJELI MENEDÉKHELY,
LÁBADOZÓ,
HAJLÉKTALANOK OTTHONA,
NAPPALI MELEGEDŐ

14 PRÁTER UTCAI NAPPALI MELEGEDŐ

15 INCORPORA - MUNKAVÁLLALÁST SEGÍTŐ PROGRAM

16 KÜRT UTCAI NAPPALI CENTRUM

17 „KIEMELT ÜGYEK” ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

18 KÖZÉPSŐ OLDAL
LEÉ JÓZSEF
DELI BÁLINT

20 „HALLER” ÜGYFÉLSZOLGÁLATI IRODA

21 „ÚTON” - LAKHATÁST SEGÍTŐ INTEGRÁCIÓS PROGRAM
TANFOLYAM

22 SAROKHÁZ 2. - „ÚJ LÉPÉS”

23 OIKOS SEGÍTŐHÁZ

24 MENHELY ALAPÍTVÁNY MÓDSZERTAN
JOGVÉDŐ FÓRUM,
KULCS-TARTÓ,
„TÉGY AZ EMBERÉRT” KÖZPONT,
„F3” ADATFELVÉTEL

25 FELKAI BÉLA-EMLÉKDÍJ

26 3E PROGRAM

27 EKH - ELSŐ KÉZBŐL A HAJLÉKTALANSÁGRÓL
RENDHAGYÓ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK
LÉPJEN BE A NAPPALIMBA! - VÁROSI SÉTA HAJLÉKTALAN SZEMMEL
ÉLŐ KÖNYVTÁR
CÍM NÉLKÜL / HAJLÉK-KALAND-JÁTÉK

28 FEDÉL NÉLKÜL - OTTHONTALAN EMBEREK MŰHELYE

31 FEDÉL NÉPKÜL - A NÉPSZABADSÁG UTOLSÓ SZÁMA

32 2016 RENDEZVÉNYEI, ESEMÉNYEI, KÖZLEMÉNYEK, ADOMÁNYOK

35 ÖNKÉNTESEINK MUNKÁJA

36 TÁMOGATÓINK

A MENHELY ALAPÍTVÁNYRÓL

A Menhely Alapítvány 1989-ben jött létre Budapesten, az első olyan független, világi szervezetként, melynek célja a fedél nélkül élő emberek segítése, helyzetük megváltoztatása, a hajléktalanságból fakadó hátrányok, ártalmak csökkentése, enyhítése, valamint a hajléktalanság helyzetébe kerülés megakadályozása és megelőzése. Megalakulásunk óta folyamatosan bővítjük szolgáltatásaink körét, és különböző modellprogramok, kísérleti projektek, prevenciós programok megvalósításával igyekszünk csökkenteni a rászorulók számát.

Meggyőződésünk, hogy a közvetlen segítségnyújtás is csak összefogással, a különböző szervezetek és emberek együttműködésével lehet eredményes. Az alapítvány jelentős szerepet vállal a hajléktalanellátó szervezetek, illetve egyéb társszervezetek szakmai együttműködésének összehangolásában, a különböző tevékenységek mindennapi koordinálásában.

Hangsúlyozottan fontosnak tekintjük a hajléktalanság helyzetébe került, vagy e helyzet veszélyében élő emberek méltóságának tiszteletben tartását, autonóm és felelős döntési lehetőségeik méltányos elismerését, érdekeik kifejezését és védelmét.

Elsődleges feladatunkon, az otthontalan emberek közvetlen ellátásán túl, próbálunk enyhíteni a hozzájuk kapcsolódó előítéleteken. Ebben a törekvésünkben nélkülözhetetlenek önkéntes segítőink, hiszen sok programunk csak lelkes és odaadó részvételükkel valósulhat meg.

A Menhely Alapítvány jelenleg

- működtet éjjeli menedékhelyet, szociális információs irodákat, három nappali melegedőt, és négy utcai gondozó szolgálatot; a rászorulók számára ingyenes jogvédő irodát; a krízisidőszakban lábadozó férőhelyeket,
- kiadja a „Fedél Nélkül" című utcalapot, mely hajléktalan művészeknek nyújt megjelenési lehetőséget, és elősegíti a lap terjesztőinek megélhetését,
- szervezi, és lebonyolítja (több társintézménnyel közösen) a „Február 3" kutatást, és közzéteszi annak eredményeit,

koordinálja és szervezi:

- a „Közterület helyett emberibb körülmények" programot: a Főváros 2011-ben elfogadott új ellátási koncepciója szerint a közterületen élő hajléktalanok számára fenntartott szállásférőhelyekhez kiegészítő finanszírozást biztosít,
- a téli krízisidőszak fővárosi ellátását, melynek keretében Krízisautót és speciális utcai szolgálatot tart fent, valamint finanszírozza a főváros által biztosított keretből e szolgálatokat,
- a különböző szakmai fórumokat nem csak a fővárosi, hanem a Közép-magyarországi Régió, szociális munkásai, valamint az összes régió diszpécser szolgálata számára,
- megállapodások, stratégiai együttműködési lehetőségek kidolgozását az ellátórendszer szereplői között, valamint a hatóságokkal, rendőri szervekkel, közterület-felügyeletekkel, a rászorulókkal történő emberséges bánásmód érdekében,
- különböző lakhatást és munkavállalást támogató, valamint érzékenyítő, és érdekérvényesítő programok lebonyolítását.

A Menhely Alapítvány elsőként hozott létre és működtet hajléktalan emberek számára

- egyéni esetkezelést magában foglaló, szociális segítséget nyújtó Gondozási Központot,
- nappali melegedőt, szociális ügyintézést és kulturált időtöltést nyújtó Nappali Centrumot,
- utcalapot, Fedél Nélkül címmel, hajléktalan emberek közreműködésével,
- 24 órás Diszpécser Szolgálatot,
- tartós elhelyezést nyújtó otthont időseknek, elesetteknek,
- ingyenes jogsegély szolgálatot
- álláskereső irodát, amely az elhelyezkedésen túl a munkahely megtartásában is megpróbál segíteni,
- „Bonos" rendszert, mely munkásszállókon történő elhelyezéshez nyújt segítséget a hajléktalanságból való kikerülés érdekében,
- Krízisautót,
- csomagmegőrzőt,
- társadalmi érzékenyítő programokat „Első Kézből a Hajléktalanságról" gyűjtőnéven,
- támogatott lakhatást komplex szociális segítségnyújtással.

„Egy embert csak akkor tudsz felébreszteni, ha tényleg alszik, ha csak tetteti az alvást, minden kísérleted hiábavaló.”

Mahatma Gandhi

TISZTELT OLVASÓ!

Ismét eltelt egy év, újra jelentkezünk éves szakmai beszámolónkkal. Kiadványunk a Menhely Alapítvány közösségének 2016. évi munkáját foglalja össze. Intézményeink, programjaink bemutatását célzó írásainkat kollégáink személyes hangvételű gondolatai telítik meg élettel, és a Fedél Nélkül utcalap alkotóinak irodalmi művei, grafikái teszik színesebbé.

A mögöttünk hagyott esztendőben éppolyan elszántsággal igyekeztünk fedél nélkül élő embertársaink helyzetén javítani, ahogy azt az előző 25 évben tettük. Munkánk során mindig szem előtt tartjuk, hogy a velünk kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek képesek legyenek életükön változtatni, és a sorsuk irányítását újra a saját kezükbe venni.

A társadalom „érzékenyítése” érdekében 2016-ban is több olyan programot szerveztünk, melyeknek célja a hajléktalanság árnyaltabb megmutatása, a mélyebb összefüggésekre történő rávilágítás, a segítő munka tapasztalatainak átadása, és nem utolsó sorban a figyelem felkeltése. Tudjuk, hogy az elfogadáshoz, a toleranciához a megismerésen keresztül vezet az út, ezért fontosnak tartjuk, hogy a hajléktalan emberek sorsát, a velük végzett sokszínű szociális munkát minél szélesebb közönségnek megmutathassuk.

2016-ban

- konzorciumi programjaink eredményeként több mint százezer vendégéjszakát töltöttek hajléktalan emberek a különböző szálláshelyeken,
- lezárult három évvel azelőtt indult 3E című NCTA programunk, melynek záróakkordjaként megalkottuk a „Hajléktalan Jogok Nyilatkozatát”(e kiadványunk melléklete),
- új szolgálatot indítottunk a főváros XIV. kerületében, a Zuglói Utcai Gondozó Szolgálatot,
- Incorpora projektünkkel és Oikos Segítőházunkkal innovatív programok megvalósítását kezdtük meg, ismét új kihívások elé állítva magunkat,
- két színházi előadás (Cím Nélkül, Rendben élni) létrejöttében is aktív közreműködők voltunk, mindkét darab a hajléktalanság problémáját tárja néző elé a művészet eszközeivel.

Mindezekről bővebben olvashat beszámolónkban.

Hálás köszönet illet mindenkit, aki hozzájárult a tavalyi évünk sikereihez, tapasztalataihoz. A velünk dolgozó minden egyes önkéntest, akik odaadó munkájukkal, az alapítványunk által képviselt ügyek melletti elkötelezettségükkel újra és újra megerősítik a civil társadalom segítőkészségébe vetett hitünket. Köszönet illeti valamennyi támogatónkat, és adományozónkat, amiért számtalan módon tették eredményesebbé a munkánkat.
2016-ban is azon dolgoztunk, hogy néhány lépéssel közelebb kerüljünk ahhoz a célhoz, ami miatt a Menhely Alapítvány huszonhat évvel ezelőtt létrejött: **Mindenkinek legyen otthona!** - egy lakásban, egy településen, egy hazában.

AKNAI ZOLTÁN
igazgató

A FŐVÁROSI HAJLÉKTALANÜGYI KONZORCIUM TEVÉKENYSÉGE

A Fővárosi Önkormányzat támogatásának köszönhetően a két támogatást közvetítő (gesztor) szervezet, a Menhely Alapítvány, és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által létrehozott Konzorcium 2016-ban is folytathatta tevékenységét a budapesti hajléktalanellátás összehangolt és hatékony működésének érdekében.

A konzorcium elsődleges célja, hogy a közterületen élő hajléktalan emberek minél nagyobb számban, és eséllyel vehessék igénybe a különböző szállástípusok nyújtotta elhelyezési lehetőségeket, s ezzel segítse a közterületen élő hajléktalan személyek számának csökkentését. A konzorcium lehetőséget biztosít arra, hogy az ellátásban résztvevő szereplők összehangoltan, egymás tevékenységét erősítve, a felmerülő igényekhez rugalmasan alkalmazkodva tudják szolgáltatásaikat biztosítani. A támogatott feladatok végrehajtásában résztvevő ellátó szervezetek véleményezhetik, értékelhetik a gesztor szervezetek döntéseit, szervezett módon javaslatokat tehetnek az ellátás továbbfejlesztésének főbb irányaira és arányaira vonatkozóan.

2 gesztor és
9 együttműködő szervezet

A KONZORCIUM TEVÉKENYSÉGEI:

I. Diszpécser Szolgálat működtetése

A Menhely Alapítvány látja el minisztériumi kijelölés alapján a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat feladatait. A kijelöléshez garantált központi finanszírozás nem kapcsolódik, így működésünket a jövőben is egyéb forrásokból biztosítjuk. A Diszpécser Szolgálat 24 órában telefonos információs ügyfélszolgálatot működtet, gyűjti, összeállítja, valamint szerkesztett formában közli az ellátással kapcsoltos információkat, szervezi és koordinálja az utcai szolgálatok működését, szakmai fórumokat szervez, valamint figyelemmel kíséri a konzorciumban résztvevő szervezetek teljesítését. Egyik fontos feladata a telefonos megkeresések, az utcai bejelentések fogadása, krízishelyzetek azonnali elhárítása.

II. Krízisautók, speciális utcai szolgálatok működtetése

A Krízisautó működésének célja, hogy a téli időszakban napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe kerülő fedél nélkül élőkhöz olyan képzett és tapasztalt szociális munkások jussanak ki, akik képesek a helyzet felmérése után gyors, azonnali, az egyéni szükségletekre reagáló, adekvát szakmai segítséget nyújtani. A szolgáltatás közvetett célja, csökkenteni az utcán, közterületen élők számát, és hogy ezek az emberek is kapjanak szociális ellátást, kapcsolódjanak különféle szociális pontokhoz.
A speciális utcai szolgálatok az ellátási területükön kívül is mozgósíthatók. A feladatot a két gesztor szervezet 2015/2016, és 2016/2017 telén négy másik szervezet - a Baptista Szeretetszolgálat, a BMSZKI, a Keresztény Advent Közösség, valamint a Magyar Vöröskereszt bevonásával látta el.

Fővárosi támogatással működő krízisautók, speciális utcai gondozó szolgálatok 2016-2017. (Konzorcium működésének VII. és VIII. szakasza)

Szervezet	Szolgáltatás típusa	Szerződött összeg
Menhely Alapítvány	Krízisautó és Speciális utcai szolgálat	15 339 000 Ft
Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy	Krízisautó	4 905 000 Ft
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei	Speciális utcai szolgálat	2 016 000 Ft
Magyar Vöröskereszt	Speciális utcai szolgálat	1 566 000 Ft
Keresztény Advent Közösség	Speciális utcai szolgálat	1 174 000 Ft
Menhely Alapítvánnyal szerződött összesen:		**25 000 000 Ft**

III. Első Befogadó Szálláshelyek működtetése

A két támogatást közvetítő szervezet a közterületen élő hajléktalan emberek számára első befogadó férőhelyeket működtet, valamint szállásnyújtó szervezetekkel szerződést köt e férőhelyek biztosítására.
E program keretében a fővárosi szállásnyújtó szervezetek olyan férőhelyeket biztosítanak a közterületen élő hajléktalan emberek számára, melyek elősegítik, hogy a közterület helyett inkább e szállásokat használják. A férőhelyek szállástípusonként más-más lehetőséget biztosítanak a rászorulóknak, így alkalmazkodva a különböző igényekhez. Az elhelyezéseket éjjeli menedékhelyeken, átmeneti szállókon, valamint az önállóbb életvitelt lehetővé tévő (külső férőhelyeken) munkásszállókon valósítottuk meg, valamint albérleti támogatás formájában tettük elérhetővé. 2016-ban a felmerült igények alapján speciális elhelyezésekre is lehetőséget kínáltunk, melyek a legnehezebben integrálható hajléktalan emberek számára próbáltak lehetőséget biztosítani.

A Menhely Alapítvány 2016. április 1. és 2017. március 31. közötti időszakban nyolc szervezettel kötött szerződést **szállásférőhelyek kiegészítő támogatására**. A szerződéses partnerek: Baptista Szeretetszolgálat, BMSZKI, Hajlék Nélküliek Jövőjéért Alapítvány, Hajléktalanokért Közalapítvány, Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezete, Menedékház Alapítvány, Rés Alapítvány, Twist Olivér Alapítvány. A szerződött partnerek meglévő kapacitásaik terhére olyan férőhelyeket alakítottak ki, és működtetnek, melyek elsődleges célja az utcán élő hajléktalan emberek befogadása: gyakorlatilag feltétel nélkül vehetők igénybe.

2016. december végére a közterületről a konzorcium által támogatott első befogadó helyekre került fedél nélküliek száma meghaladta az **5 500**-at, együttesen **113 449 vendégéjszakát töltöttek el a szálláshelyeken.**

2016-ban a két gesztor szervezet, az előző évi tapasztalatokat felhasználva ismét pályázatot írt ki szociális munkások számára, mellyel a speciális elhelyezési igényekkel rendelkező, alternatív megoldásokat igénylő, nehezen motiválható ügyfeleik elhelyezéséhez kérhettek támogatást. A program megvalósításához a két gesztor szervezet összesen 15 millió forintot különített el. A programelem során 2016. évben 35 pályázat érkezett és 37 ember kerülhetett a szükségleteinek leginkább megfelelő szállásra, valamint kapott hat hónapon keresztül intenzív szociális munka támogatást. A programelem keretében nem csak átmeneti szállóra és lábadozóba kerültek korábban közterületen élő hajléktalan emberek, hanem munkásszállóra és albérletbe tudtak költözni, valamint 8 fő részére saját ingatlan megszerzésében tudtunk segítséget nyújtani.

A Menhely Alapítvány külső férőhelyeket is támogat az ún. **„Bonos rendszerben”**. E program keretében párok és egyedülálló személyek támogatott elhelyezésére van lehetőség munkásszállók kétágyas szobáiban. 2016. április 1. és december 31. között a támogatott férőhelyeken összesen 194 fő elhelyezését biztosítottuk, akik 18 786 vendégéjszakát töltöttek el. A Bonos rendszerben átlagosan 3 hónapot töltött el egy-egy ügyfél, 63 fő pedig fél évnél is tovább lakhatott.

A Konzorcium a vállalt feladatait 2016-ban is teljesítette. Bízunk benne, hogy a Főváros továbbra is támogatni fogja a programot, hiszen a számok alapján jól látható, hogy a közterületen éjszakázó rászorulóknak szükségük van azokra a speciálisan számukra fenntartott férőhelyekre, melyeket a Konzorcium finanszíroz.

5 500 fő elhelyezése
113 449 vendégéjszaka
első befogadó helyeken

194 fő elhelyezése
18 786 vendégéjszaka
„Bonos rendszerben”

A Fővárosi Önkormányzat és a Menhely Alapítvány szerződése alapján
2016. április 1. és 2017. március 31. között finanszírozott első befogadó férőhelyek

Szervezet	Ajánlott elhelyezési létszám (fő)	Ajánlott vendégéjszakák száma (db)	Ajánlott szerződéses összeg
Magyar Vöröskereszt	140	44 235	21 914 800 Ft
Hajléktalanokért Közalapítvány	148	32 690	30 217 500 Ft
Baptista Szeretetszolgálat	37	13 245	4 554 500 Ft
Twist Olivér Alapítvány	13	4 745	2 600 000 Ft
Rés Szociális és Kulturális Alapítvány	19	6 935	4 690 000 Ft
Hajlék Nélküliek Jövőjéért Alapítvány	18	6 570	6 947 000 Ft
Menedékház Alapítvány	38	13 870	7 204 000 Ft
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei	73	16 970	9 982 800 Ft
Mindösszesen:	**486**	**139 260**	**88 110 600 Ft**

37 fő megfelelő szálláson
8 fő saját ingatlanban

TANULSÁGOK - TOVÁBBI SZAKMAI TEENDŐK

A konzorciumi működés egyfelől lehetőséget adott arra, hogy világosan meghatározott feladatra koncentrálva, egyértelműen megfogalmazott célt és szakmai/társadalmi elvárást teljesítsenek a szereplők: a közterületen élésnél tudunk emberibb körülményeket biztosítani. Másfelől új nézőpontot, finanszírozási mechanizmust alakított ki, amely megkövetelte az ellátóktól a szakmai megújulást, az alternatív, hatékonyabb gondolkodást. Mérhető és megkérdőjelezhetetlen eredményeket értünk el a **közterület helyett emberibb körülmények** biztosításában. Az új finanszírozási forma, és a hozzá kapcsolódó szakmai elvárás a szerződött partnereket más, szorosabb típusú együttműködésre, új módszerek bevezetésére, szabályok meghozatalára késztette.

A program folytatásában a támogatott gondozások közé egyre inkább a „nehéz esetek”, az agresszív, alkoholbeteg, nagyon rossz mentális és higiénés állapotban lévő, több éve utcán élő, fedél nélküli embereknek kell bekerülniük. Ezen a téren nagy előrelépést jelent az ún. **„Notórius” szálló** 2016-os megnyitása (részben konzorciumi finanszírozással). Ezt segítik elő a más konzorciumi támogatási formák is: a speciális elhelyezést (páros elhelyezést, mozgássérült fogadását, pszichiáter, addiktológus alkalmazását) vállaló ellátók differenciált támogatási rendszere; az utcai szociális munkások közvetlen, egyszerűsített pályázási lehetősége.

KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS DISZPÉCSER SZOLGÁLAT

24 órában hívható diszpécser szolgálat: **+36 1 338 4186**

13 966 hívás fogadása

3 174 közterületi krízishelyzet kezelése
515 intézményi elhelyezés koordinálása
2712 adatainkból segítő információt kérő hívás

A Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatának feladata, hogy a folyamatosan fejlődő, változó fővárosi és Pest megyei szociális ellátórendszer működéséről információkat gyűjtsön, rendszerezzen, közvetítsen, segítsen a meglévő lehetőségek minél optimálisabb kihasználásában, mind az igénybe vevő rászorulóknak, mind a rajtuk segíteni akaró szakembereknek, mind a laikus érdeklődőknek. Ez szolgálatunk konkrét működésében a krízishelyzetek azonnali elhárításától információs anyagok kiadásáig terjedő tevékenységi skálán valósul meg.

2003 novemberétől működik a regionális diszpécser szolgálatok országos hálózata. Ezen belül telefonszolgálatunk látja el a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat feladatait, illetve mi **koordináljuk** a vidéki szervezetek tevékenységét, az egész hálózat működését is. Összesítjük a régiókból kapott különböző adatokat, havonta megbeszéléseket szervezünk a telefonszolgálatok számára, illetve betanítjuk új munkatársaikat. Munkánkat 2011 novemberétől a Fővárosi Önkormányzattal kötött megállapodásnak megfelelően segíti a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alközpontja, az ő feladatuk a budai kerületekből érkező utcai bejelentések fogadása. **Napi 24 órában** várjuk a fedél nélkül élők, az érdekükben telefonáló szakemberek, egészségügyi és egyéb intézményekben dolgozók, valamint a lakosság hívásait kritikus helyzetbe került hajléktalan emberekkel kapcsolatban.

Naprakész információkkal rendelkezünk a fővárosi éjjeli menedékhelyek és átmeneti szállások üres férőhelyeiről. A budapesti éjjeli menedékhelyek kihasználtságát három esti időpontban és reggel kérdezzük meg. A helyek függvényében irányítjuk a szállás nélküli embereket a kevésbé telített intézményekbe. Az adatokat rögzítjük, és összesítjük a régiókban működő telefonszolgálatok hasonló adataival együtt, így minden nap teljes adatbázisunk van a Magyarországon működő összes éjjeli menedékhely előző éjszakai kihasználtságáról.

Telefonszolgálatunk legfontosabb tevékenysége a különféle **szolgáltatások**, intézmények működésének **koordinációja**. Az éjjeli menedékhelyekkel napi munkakapcsolatban vagyunk. Emellett fontosnak tartjuk azt is, hogy személyesen is rendszeresen találkozzunk munkatársaikkal. Az **Éjjeli Menedékhelyek Szakmai Fórumán**, a havonta megrendezett szakmai találkozón a különféle intézményekben dolgozó kollégáknak lehetőségük van megbeszélni tapasztalataikat, problémáikat, és megoszthatják a legfontosabb közhasznú információikat.

Tevékenységünk másik fontos eleme az **információk** gyűjtése, **feldolgozása, közreadása**. Jelenleg több mint 750 intézmény adatait tüntetjük fel kiadványainkban: „A fővárosi hajléktalanellátó intézmények", a „Pest megyei hajléktalanellátó intézmények", az „Anyaotthonok, családos szállók" című füzetekben. 2016-ban a regionális szolgálatoktól kapott információkat felhasználva mi szerkesztettük a „Hajléktalanellátó intézmények Magyarországon" című füzetet.

„Keresik" szolgáltatásunkkal üzenetet közvetítünk a hajléktalan emberek felé, amelyben közöljük, hogy ki és milyen ügyben keresi őket. A szolgáltatás a regionális diszpécser szolgálatok segítségével országos szinten működik. Ezzel a szolgáltatással kapcsolatban 2016-ban 337 hívás érkezett ügyeleteseinkhez, de na-

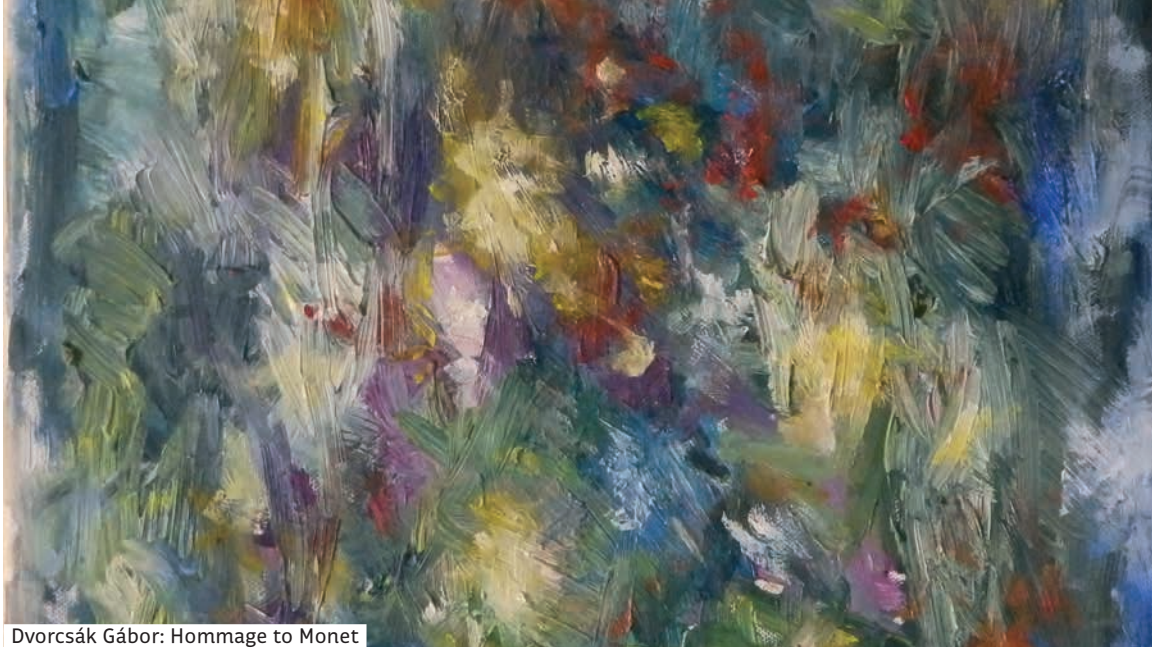

Dvorcsák Gábor: Hommage to Monet

gyon sok megkeresés érkezik levélben és e-mailben is. 2016-ban 474 embert kerestünk, és az üzenetek 20 %-át sikerült átadnunk.

Telefonszolgálatunk 1995 óta működteti a konzorciumi finanszírozású, ún. **„Bonos" rendszert**. Együttműködünk a teljes fővárosi hajléktalanellátó rendszerrel: 2015 novemberétől 2016 október 31-ig 15 szervezet 30 intézményéből összesen 243 embert utaltak be a szociális munkások a rendszerbe. A programban munkásszállókkal szerződünk összesen 100 férőhely biztosítására fedél nélküli ügyfeleink számára, oly módon, hogy a szállódíj egy részét finanszírozzuk számukra (400-900 Ft / fő/éj önrész befizetésével biztosíthatják lakhatásukat a résztvevők). Telefonszolgálatunk a programban a technikai, pénzügyi lebonyolítás mellett koordinációs feladatokat lát el. Lakóink 12 hónap alatt összesen **28 325 éjszakát** töltöttek az általunk bérelt férőhelyeken. 2016. december 31-én 66 ember lakott a Bonos rendszerben.

Munkánkban nagy szerepet kap az utcákon, nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élő fedél nélküli emberek ellátása, a velük kapcsolatos **utcai bejelentések fogadása**. Célunk, hogy a lakosság, a szociális és egyéb intézmények, hatóságok aktív közreműködésével segítsük az otthontalan embereket, csökkentsük az utcákon élni kényszerülők számát. Ennek nélkülözhetetlen feltétele az **utcai szolgálatokkal** való folyamatos **együttműködés**. 2015/2016 telén Budapesten 34, Pest megyében 9 utcai gondozó szolgálat működött. (Februártól új szolgálatként bekapcsolódott az Menhely Alapítvány új, Zuglói Utcai Gondozó Szolgálata is.) A mindennapos együttműködés mellett az utcai gondozó szolgálatok esetében is fontosnak tartjuk, hogy legyen mód a rendszeres személyes találkozásra, a tapasztalatok, az esetleg felmerülő problémák, konfliktusok megbeszélésére. Erre biztosít lehetőséget az **Utcai Gondozó Szolgálatok Szakmai Fóruma**, illetve az **esetmegbeszélő csoport** működtetése. Az utcai szolgálatokhoz képest egy kicsit más problémákkal küzdenek a Közép-magyarországi régióban működő Krízisautók, speciális utcai gondozó szolgálatok, így számukra októbertől áprilisig ugyancsak havonta egy alkalommal külön megbeszélést szervezünk.

A közterületen talált rászorulók ellátásában együttműködünk az utcai szociális munkásokkal, krízisautókkal, az üres férőhelyek ismeretében **elhelyezést biztosítunk** az éjjeli menedékhelyeken, lábadozó intézményekben. Számítógépes adatbázisunkban 7 800 olyan ember neve, és az ügyükben megtett intézkedések adatai szerepelnek, akikkel közterületen találkoztunk. Ugyancsak nyilvántartjuk a lábadozó férőhelyeken elhelyezett emberek névsorát, látjuk a szabad kapacitásokat, és tudjuk jelezni az utcai gondozó szolgálatoknak, ha az általuk beszállított ember elhagyta az intézményt.

Jól működő munkakapcsolatunk van a fedél nélkül élők problémájával rendszeresen találkozó **egyéb szervezetekkel** (mentőszolgálat, rendőrség, közterület-felügyelet stb.) is. Részt veszünk a Fővárosi Rendészeti Igazgatóság által szervezett megbeszéléseken. A FÖRI-vel és a Mentőszolgálattal írásos megállapodást dolgoztunk ki az együttműködés kereteiről, és minden szervezettel sikerült kialakítanunk azokat a személyes kapcsolatokat, melyek a felmerülő nehézségek, problémák megoldását lehetővé teszik.

2016-ban 3 174 közterületen krízishelyzetbe került hajléktalan emberre vonatkozó bejelentés érkezett Szolgálatunkhoz. Lakossági bejelentésre 1 098 alkalommal ment ki a helyszínre krízisautó, vagy speciális utcai gondozó szolgálat. 110 alkalommal a Diszpécser Szolgálat munkatársai mentő közreműködését kérték a helyszínre. 515 esetben intézményi elhelyezés koordinálását végeztük el. 2 712 hívást fogadtunk, mely során az adatbázisunkban szereplő konkrét segítő információt (pl. aktuális szabad férőhelyek, elérhető orvosi ellátás stb.) közvetíthettük a telefonálóknak.

28 325 éjszaka munkásszállókon támogatással

373 „Keresik"-hívás
474 fő keresése
98 átadott üzenet

Típus	ügyfél	szociális munkás	magán-személy	rendőrség	egészségügyi intézmény	egyéb intézmény	összesen
utcai bejelentés	20	105	2 113	298	273	365	**3 174**
konkrét személy elhelyezése	54	189	47	24	78	123	**515**
az adatbázisainkban szereplő konkrét információ közvetítése	384	1 311	614	97	186	120	**2 712**
az ellátórendszerre vonatkozó általános információ közvetítése	59	80	276	22	26	32	**495**
a Diszpécser Szolgálat programjaihoz kapcsolódó információk közvetítése	78	6 057	79	39	44	39	**6 336**
"Keresik" szolgáltatással kapcsolatos hívás	47	20	181	15	6	68	**337**
adományközvetítés	0	9	203	0	0	25	**237**
egyéb hívás munkaügyben	0	49	46	1	2	39	**137**
magánjellegű hívások	0	1	10	0	2	10	**23**
összesen	**642**	**7 821**	**3 569**	**496**	**617**	**821**	**13 966**

KRÍZISAUTÓ

A Krízisautó működésének célja, hogy a téli időszakban napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe került fedél nélkül élőknek olyan képzett és tapasztalt szociális munkások nyújtsanak segítséget, akik képesek a helyzet felmérése után gyors, az egyéni szükségletekre reagáló adekvát szakmai megoldásokat kínálni. A szolgáltatás közvetett célja, hogy csökkenjen az utcán, közterületen élők száma, illetve a fedél nélkül élők is kapjanak szociális ellátást, kapcsolódjanak különféle szociális pontokhoz.

Annak érdekében, hogy a nehéz helyzetbe kerülő hajléktalan emberekről tudomást szerezzünk, rendszeresen felhívjuk a lakosság figyelmét szolgáltatásainkra, újságcikkekben, tévéműsorokban, internetes fórumokon kérjük segítségüket. Együttműködünk a BRFK-val, a Fővárosi Közterület-felügyelettel, a Polgárőrséggel, és az Országos Mentőszolgálattal.

A bejelentéseket a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálata fogadja. A jellemzően **lakossági bejelentések** közterületen, aluljárókban, házak bejáratánál, lépcsőházakban tartózkodó hajléktalan emberekről tudósítanak, akikről nem, vagy csak nehezen eldönthető, hogy milyen állapotban vannak. A bejelentők az esetek többségében konkrét segítséget remélnek ügyükben, vagy éppen félelmet, dühöt éreznek a házban menedéket keresők miatt, szabadulni szeretnének tőlük. A lakossággal való kapcsolatunkban - amellett, hogy igyekszünk a bejelentők segítségére lenni, és megnyugtatásukra intézkedni - a hajléktalan ember és környezete közötti közvetítést, a tolerancia növelését is feladatunknak tartjuk.

A **napi 24 órában működő Krízisautó** tevékenysége az elsősegély jellegű élelem, ruházat, gyógyszer felajánlásától, a szociális, egészségügyi intézményrendszer működésére vonatkozó információk szolgáltatásán át, a szállásokra történő szállításon, más szociális és egészségügyi intézményekbe való közvetítésen keresztül, a folyamatos kapcsolattartásig ívelő tevékenységi skálán valósul meg. Fontos alapelvünk, hogy sehol senkinek nem „osztogatunk" semmit, de minden eszközt igyekszünk felhasználni annak érdekében, hogy a krízishelyzetet elhárítsuk.

A szolgáltatás 24 órás működését a téli időszakban a **Menhely Alapítvány Krízisautója heti 104 órában**, a Baptista Szeretetszolgálaté heti 50 órában, a Máltai Szeretetszolgálaté heti 14 órában biztosítja. A szükséges források a Fővárosi Önkormányzat támogatásából állnak rendelkezésünkre.

2015/2016 telén (2015. november 1-jétől 2016. március 31-éig) a Krízisautó 172 ügyeletet adott, 555 bejelentést kapott és 235 alkalommal szállította valamelyik ellátó intézménybe a rászorulókat. A hajléktalan emberek az esetek 69%-ban éjjeli menedékhelyen, 18%-ában egészségügyi centrumokban, illetve lábadozóban 11%-ában pedig egyéb intézményekben kerültek elhelyezésre. 36 alkalommal a szolgálat munkatársai mentőt hívtak a kritikus állapotú emberekhez.

2015/2016 telén 498 emberrel 1 160 alkalommal találkoztunk, illetve ennyi általunk ellátott fedél nélküli ember sikerült névvel azonosítanunk. 18%-uk volt nő, ők többségükben párjukkal, vagy kisebb csoportokban éltek. Az ügyfelek többségével (63%) is csak egy alkalommal találkoztunk, 35 olyan ember volt, akivel legalább 5 alkalommal foglalkoztunk. A legtöbbször, 17 alkalommal, egy külső kerületben lakókocsiban élő 77 éves bácsit látogattunk meg. 415 ügyfél életkorát ismerjük, átlagéletkoruk 50 év, a férfiaké 51, a nőké 48. A legidősebb ügyfelünk egy 82 éves néni, a legfiatalabb egy 20 éves lány volt.

A korábbi évekhez hasonlóan **2016 nyarán** is működött szolgáltatásunk. Összesen 91 ügyeletet adtunk. 148 lakossági bejelentést kaptunk, 43 rászorulót szállítottunk éjjeli menedékhelyre, vagy

24 órában hívható diszpécser szolgálat: **+36 1 338 4186**

312 elhelyezés intézményben
265 ügyelet
2 971 kiszállás

orvosi vizsgálatot követően lábadozó férőhelyekre, és 11 alkalommal hívunk közterületre mentőautót az általunk megtalált fedél nélküli emberekhez. Az elhelyezett emberek 60%-a első befogadó intézménybe vagy éjjeli menedékhelyre került.

2016 utolsó két hónapjában 255 alkalommal bejelentés alapján intézkedtünk, 480 esetben pedig a már korábban megismert helyszíneinket látogattuk meg, és nyújtottunk segítséget közterületen tartózkodóknak. 115 embert szállítottunk el a Központi Régió településeinek utcáiról.

2016-ban lakossági bejelentés alapján 762 esetben szálltunk ki különböző közterületekre, 2209 alkalommal pedig általunk korábbról ismert rászorulókat kerestünk fel. 312 embert szállítottunk a különböző intézményekbe, és 34 alkalommal hívtunk az általunk fellelt emberhez mentőautót. 75 ügyfelünket szállítottuk az egészségügyi centrumokba orvosi vizsgálatra, közülük 12 ember kórházba került, 53 rászorulót a lábadozó intézmények vettek fel. 215, korábban utcán élő embert első befogadó szállásokon vagy éjjeli menedékhelyen helyeztünk el.

Bár a hatóságokkal kifejezetten jó az együttműködésünk, sajnos egyre kevesebb jelzés érkezik részükről a nem tiltott helyen lévő, ellenben kritikus állapotú otthontalanokkal kapcsolatban, illetve a tiltott helyen tartózkodó emberekre vonatkozó jelzésekben az érintettek állapotáról nagyon kevés információt kapunk. Ez sajnos annak köszönhető, hogy az eljáró hatóságok központi problémája jobbára az, hogy az illető tiltott helyen van-e.

Mindezek következtében a közterületen élő hajléktalanokkal végzett munkánk egyre nehezebb a belvárosi területeken. Nagyon nehézzé vált az otthontalan emberek felkutatása. **Sokuknak nincs stabil helyük**, ott töltik az éjszakát, ahol rájuk esteledik. A Krízisautóval egy-egy rossz állapotú emberhez akár 3-4 helyre is ki kell szállnunk, mire megtaláljuk, mivel elhagyta már azt a helyszínt, ahol korábban találkoztunk vele. Az otthontalan emberek egy másik csoportja a közterületeket igyekszik elhagyni, romos, üresen álló épületekbe, pincékbe, padlásokra, üres telkekre húzódik be. Ezeken a helyszíneken közvetlen környezetük önmagában is veszélyt jelent életükre, testi épségükre, miközben felkutatásuk, fizikai és mentális állapotuk figyelemmel kísérése szinte lehetetlen. Az intézkedések hatására a tiltott területeken nem lett kevesebb fedél nélküli ember, csak a rászorulókat kevésbé találjuk meg, és kevesebb segítséget kapnak. Ezzel szemben a legfrekventáltabb helyeken olyan csoportok jelentek meg, melyekkel a szociális munka eszközeivel csak korlátozott mértékben tudunk boldogulni.

Életmentés Karácsony előtt

Bejelentés egy hideg decemberi estén a város másik végéből: ember kevés felszereléssel, egymagában a szabadban. Keresztülverekedtük magunkat a bedugult városon, néhány kör után még parkolóhelyet is találtunk. Odasiettünk a kicsi park magányosan álló fája alatt mély álomba merült emberhez. Felkeltettük az édesen szendergő 40 körüli férfit, aki ittas-álmos tekintetével ránk nézett. Szabadkozott, hogy csak lepihent, odébb van egy védettebb hely, ott szokott aludni. Meg néha bemegy a fapadra, csak ma elkésett. Egy darabig ment a huza-vona: mi felajánlottuk, hogy szívesen elvisszük szállóra vagy a szokott helyére, kínáltunk neki takarót, győzködtük, hivatkoztunk hidegre, szélre, fagyra, de ő egyre csak hárított. Végül felismerte, hogy nem szívesen hagynánk magára ebben a zord időben, és megadóan így szólt hozzánk: „Ne tessenek fáradni, inkább odébb megyek."

762 kiszállás lakossági bejelentésre
2209 korábbról ismert személyhez

UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

Az utcai szociális munkások a közterületen, fedél nélkül élő embereket kutatják fel - célunk, hogy segítségünkkel minél többen felhagyjanak az utcai életmóddal. Ennek eléréséhez a segítő-segített együttműködő kapcsolatára, különböző szociális ellátások igénybevételére és elhelyezésre van szükség, de az utcai szociális munkában mindig elsőbbséget élvez a **közvetlen életveszély elhárítása.**

Alapelvünk, hogy az utcai gondozó szolgálat tevékenysége nem az utcai lét komfortosítását szolgálja, hanem annak átmenetivé tételét. Az utcai lét embertelen, megalázó, kiszolgáltatott állapot, mely veszélyezteti az érintettek mentális és fizikai épségét, így elsődleges feladatunk, hogy a szociális munka eszköztárát felhasználva megszüntetésén dolgozzunk.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az általunk elhelyezett emberekkel a továbbiakban is kapcsolatban maradjunk, az intézménybe történő beilleszkedésüket, a kialakuló konfliktusok feloldását segítsük, a felmerülő problémák megoldásában közreműködjünk. Ez optimális esetben csak addig tart, míg kialakulnak azok a belső kapcsolatok, kötődések, amik az intézményben tartják, illetve azok a „működési módok" amivel korábbi közterületi életmódját szállón való lakásra tudja cserélni.

Utcai szociális munkásaink a Regionális Diszpécser Szolgálat jelzései vagy egyéb információk alapján, illetve az ellátási terület bejárása alkalmával kerülnek kapcsolatba a fedél nélküli emberekkel.

A működés alapvető finanszírozási feltételeit a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal biztosítja évente, a 2012-től elnyert pályázati támogatás segítségével. Az Erzsébetvárosi, a Külső-Ferencvárosi Utcai Szolgálatainkat ellátási szerződés keretében a helyi önkormányzatok is támogatják, míg Zuglói Utcai Szolgálatunkat csak a helyi Önkormányzat finanszírozza.

Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálatunk 2002 óta dolgozik a VII. kerületben, háttérintézménye az Alapítvány Kürt utcai nappali melegedője. A téli hónapokban Speciális Utcai Szolgálatként nemcsak ezen a területen végzünk utcai munkát, hanem Budapest és Pest megye területén is segítjük a közterületen élő fedél nélkülieket. Erzsébetváros jellemzően kevés zöldterülettel rendelkezik, ezért a fedél nélküli emberek leginkább kapualjak, üzletportálok, meleg kifúvók közelében, pincékben vagy köztéri padokon húzzák meg magukat. Az általunk ismert helyszíneket legalább heti rendszerességgel tudjuk látogatni. 2016-ban az Erzsébetvárosi Önkormányzat támogatása és az Euroflow Zrt. adománya jóvoltából sikerült egy új gépkocsit szolgálatba állítanunk.

2016-ban 338 utcán élő emberrel találkoztunk, közülük 147-tel először. Klienseink 78%-a férfi. Szorosabb gondozásban (kéthetenkénti vagy gyakoribb találkozás) 58 emberrel vagyunk. Az elmúlt évben 33 embert helyeztünk el hajléktalanellátó intézményekben: éjjeli menedékhelyeken, átmeneti szállókon, egészségügyi centrumokban. Kritikus egészségi állapotú emberekhez 5 alkalommal hívtunk mentőt.

A Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat a VIII. kerületben látja el munkáját. Az utcai munka háttér-intézményeként a Vajdahunyad és a Práter utcai melegedőink szolgálnak.

A kerület városszociológiai szempontból igen sokféle képet mutat, ennek is köszönhető, hogy speciális helyet foglal el a fővárosi hajléktalanellátásban. Nagyobb létszámú hajléktalan csoportok találhatók itt, illetve alakulnak ki rendszeresen a kerület nagyobb kiterjedésű zöld parkos területein, valamint a forgalmasabb csomópontokhoz tartozó aluljárók környékén. A metrómegállók és a közlekedési csomópontok továbbra is a közterületen élő emberek közkedvelt tartózkodási helyei. Középső Józsefvárosban található a Magdolna-negyed, valamint a Szigony utcai lakótelep, melyek a kerület legszegényebb városrészei, s amelyek gyakran nyújtanak ideiglenes szálláshelyet a hajléktalan embereknek is. 2016-ban utcai szolgálatunk 211 utcán élő emberrel (80%-a férfi) került kapcsolatba. 105 fővel először találkoztunk, rendszeresen 37 embert gondoztunk. Az elmúlt évben 29 embernél sikerült elérnünk az utcai életmód felszámolását, többségüket hajléktalanellátó intézményekben helyeztük el, de kerültek albérletbe, támogatott lakhatásba és vissza a családjukhoz is.

A Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat működési területe a IX. kerület Vágóhíd utca - Üllői út - Határ út - Soroksári út által határolt terület, valamint a Népliget, az Ecseri úti, és a Pöttyös utcai metróaluljárók. A Külső-Ferencvárosra ipari és lakóterületek jellemzők, de megtalálható itt belterületi erdő, és a Duna ferencvárosi partszakasza.

Utcai szolgálatunk együttműködik a Belső-Ferencvárosi Utcai

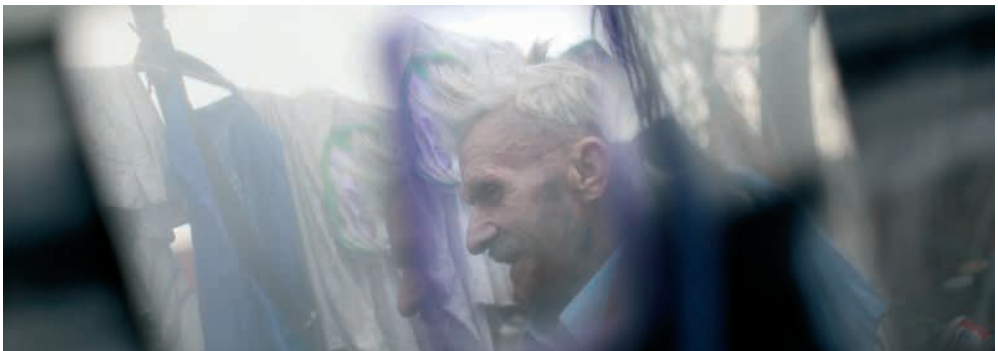

911 utcán élő emberrel való találkozás
159 fő elhelyezése intézményben vagy más lakhatási formában

Gondozó Szolgálattal. Az utcai munka háttérintézményeként a Práter utcai Nappali Melegedő biztosítja a működéshez szükséges feltételeket.
2016-ben 287 hajléktalan emberrel találkoztunk, közülük 131-gyel először. Klienseink 70%-a férfi. Szorosabb kapcsolatban 47 emberrel vagyunk. 45 embert helyeztünk el hajléktalanellátó intézményekben, a mentőszolgálat segítségét 4 esetben kellett kérnünk.

A Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat a Zuglói Önkormányzat nélkülözhetetlen segítségével, 2016. február 15-én kezdte meg működését. Az új utcai gondozó szolgálat létrehozását a terület nagysága és az itt élő otthontalan emberek magas létszáma indokolta, ezért a kezdetektől egy kerületrész intenzívebb ellátásában gondolkodtunk, és az egyeztetéseket követően elsődleges ellátási területünket a kerület Nagy Lajos király útján kívüli, a városhatár felé eső részében határoztuk meg.

A működésünk háttérintézményét a BMSZKI Rákosszeg parkban működő családos szállója egyik helyiségében tudtuk biztosítani. Ám sajnos az az alkalmas helyiség még mindig hiányzik, ahová ügyfeleinket egy-egy hosszabb beszélgetésre, ügyintézésre behívhatjuk. Az ellátandó nagy terület bejárásához egy használt régi gépkocsinkat tudtuk munkába állítani.

2016. február 15. és december 31. között 1228 alkalommal kerestünk fel helyszíneket a kerületben, és 749 alkalommal találkoztunk fedél nélkül élő emberekkel. Jelenleg 41 helyszínt látogatunk, ellenőrzünk rendszeresen, ezeken korábban összesen 75 különböző emberrel találkoztunk, többségük a hideg idő miatt csak alkalmilag tartózkodik a helyszíneken. 52 esetben segítettünk intézményi ellátás igénybe vételében. 2016-ban 34 lakossági bejelentést kaptunk a Diszpécser Szolgálattól.

Deli Bálint: Ad acta

Ki támasztja föl
poraimból emlékemet.
Elevenszülő kísértete
kinek leszek.
Születés és meghalás
két vajúdása közt
nevetlen nevel

336 bejelentés alapján
137 fő elhelyezése intézményben

SPECIÁLIS UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

A speciális utcai Gondozó Szolgálatok feladata a krízisautók működésének kiegészítése, a Krízisautó kapacitásának növelése. A Fővárosi Önkormányzat által nyújtott támogatás, Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium által kidolgozott koncepció lehetőséget biztosított arra, hogy a speciális utcai szolgálatok a - hét minden napján 24 órában működő - krízisautókat, a legoptimálisabb mértékben, a szükségleteknek leginkább megfelelően naponta 8 órában (16-24 óráig) kisegítse.

A Menhely Alapítvány 2015. november 1. és 2016. március 31., illetve 2016. november 1. és 2017. március 31. közötti téli krízisidőszakokban is megszervezte, koordinálta és finanszírozta a speciális utcai gondozó szolgálatok működését. A saját speciális utcai gondozó szolgálat keretében végzett munkán kívül Alapítványunk mindkét említett időszakban a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeivel, a Keresztény Advent Közösséggel és a Magyar Vöröskereszttel kötött megállapodást speciális utcai szolgálat működtetésére.

A szolgáltatás közvetlen napi koordinálását - a korábbiakhoz hasonlóan - a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálata végezte

A Menhely Alapítvány Speciális Utcai Szolgálata a téli időszakban (november 1-től március 31-ig) minden nap hétfőtől csütörtökig, 18-21 óráig, péntektől vasárnapig pedig 16-22 óráig Budapesten és Pest megyében segítette a krízisautó munkáját. A speciális utcai szolgálatok elsősorban a Regionális Diszpécser Szolgálattól érkező bejelentéseket várják, ezek kapcsán teszik meg a szükséges intézkedéseket.

A speciális utcai szolgálatok 2016-ban összesen 336 bejelentést kaptak, és 137 esetben szállították a rászorulókat valamilyen intézménybe. Az elhelyezések nagyobb része (80 alkalom, 58 %) éjjeli menedékhelyekre történt. Egészségügyi Centrumok 23 alkalommal fogadtak rászorulókat, a Menhely Alapítvány „Vajda 3" lábadozójába 8 ember került, 26 esetben pedig egyéb helyre (átmeneti szállóra, nappali melegedőbe) kerültek a fedél nélküli emberek.

Összességében elmondható, hogy az öt szervezet 2016-ban is magas szakmai színvonalon valósította meg a programot, jelentősen hozzájárulva a főváros közterületein élő emberek helyzetének rendezéséhez.

„VAJDA 3” MENHELY

A „Vajda 3” komplex intézményünkben többféle szolgáltatást működtetünk:

- éjjeli menedékhelyünkön **egy éjszakára szóló szállást** nyújtunk az arra rászorulóknak,
- idősek otthona részlegünkben 24 hajléktalan ember számára biztosítunk **teljes ellátással elhelyezést**,
- nappali melegedőnkben és a hozzá kapcsolódó **csomagmegőrző** szolgáltatásunkkal megteremtjük a **tartózkodás, tisztálkodás, mosás lehetőségét**, valamint lehetőséget adunk a csomagok, ruhák és egyéb tárgyak tárolására, őrzésére,
- a téli hónapokra kialakított **lábadozó** részlegünk a közterületeken, a szélsőséges időjárási körülmények következtében leromlott állapotú fedél nélküli embereknek biztosít elhelyezést felépülésükig, míg önállóan képesek lesznek a továbblépésre.

„Vajda 3” intézményünk 16 fős csapatában gazdasszony, orvos, nővérek, pszichiáter, szociális munkások és kisegítő feladatokat ellátó személyzet dolgozik együtt.

A Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium program első befogadó szálláshelyeként az éjjeli menedékhely igénybevételénél előnyben részesülnek azok az utcai szolgálatok által gondozott, leromlott állapotú fedél nélküli emberek, akiknek ellátása mentális és fizikai állapotuk miatt a hagyományos ellátórendszerben nem megoldható. Speciális szolgáltatásokat biztosítunk a közterületről éjjeli menedékhelyünkre került emberek számára. A házirendet rugalmasabbá tettük, és szociális munkásaink egyéni esetkezeléssel segítenek a továbblépésben. Komplex segítségnyújtással elértük, hogy a korábban kizárólag utcán élő emberek közül sokan tartósan a menedékhely használóivá váltak.

Az **Éjjeli Menedékhelyen** nyáron 46, télen 52 férőhelyen fogadjuk az otthontalan férfiakat. A szálló este 6 órától reggel 8 óráig tart nyitva. A pihenési lehetőség mellett egyszerű vacsorát; főzési, ételmelegítési, tisztálkodási, mosási, lehetőséget, indokolt esetben egészségügyi ellátást, valamint szociális tanácsadást biztosítunk a nálunk éjszakázóknak. Az együttélés okán fontos, hogy szabályokkal átlátható helyzeteket teremtsünk, így szállásunkon nagyon ritka a lopás, vagy az agresszió. 2016-ban 297 különböző személyt fogadtunk, átlagos életkoruk 57 év volt.

Az év folyamán az Euroflow Zrt. támogatásának köszönhetően sikerült az éjjeli menedékhely vizesblokkjának akadálymentesítése, így mozgásában komolyabban korlátozott emberek elhelyezésére is lehetőségünk van már.

Lábadozó, krízisrészlegünkben az utcai gondozó szolgálatok által fellelt fedél nélküli férfiak számára nyújtunk szállást a téli hónapokban. Napi háromszori étkezést, egészségügyi ellátást, gyógyszereket, kötszereket biztosítunk, célunk, hogy ezek az emberek ne kerüljenek vissza az utcára. 2016. április 30-ig 57,

Éjjeli menedékhely **297** fő, **17 719** vendégéjszaka
Idősek otthona **27** fő, **8 770** gondozási nap

Lábadozó **82** fő ellátott
Melegedő **29 205** igénybevétel

2016 novemberétől az év végéig újabb 25 férfit fogadtunk be. A „lábadozók” a felépülésükig átlagosan 56 napot töltöttek krízisrészlegünkön.

A **Hajléktalanok Otthonában** 24 idős, leromlott egészségi állapotú férfi gondozására rendezkedtünk be. Lakóink önmaguk fenntartására segítség nélkül nem képesek, családi és egyéb külső kapcsolatokkal általában nem rendelkeznek. Számukra egészségügyi ellátást, gyógytornát, napi háromszori étkezést, kulturális programokat nyújtunk. Munkánkhoz nagy segítséget nyújtanak önkénteseink, akik elsősorban lakóink szabadidős programjaiban működnek közre, de ha szükséges, orvoshoz is elkísérik őket. Az intézményünkben élők átlagéletkora jelenleg 67,6 év. Tavaly a 24 férőhelyen 27 különböző személynek tudtunk otthont biztosítani. Két lakónk más tartós ellátásba került, egyik lakónk pedig az év során elhunyt.

Nappali Melegedőnket 2016-ban 29 205 alkalommal keresték fel. Legtöbbször, 12 208 alkalommal a tisztálkodás lehetőséget vették igénybe a hozzánk fordulók. 10 144 alkalommal segíthettünk ételmelegítéssel, 8 138 ízben mosás-szárítással ügyfeleinken. Szociális ügyintézés 7 772, kisebb csomag-, és értékmegőrzés 3 020 alkalommal történt. Ruhapótlásban 5 799-szer segíthettünk, Adományból származó ételből 1 296 adagot tudtunk a rászorulók körében kiosztani.

Az év során **Csomagmegőrzőnkben** 364 új ügyfél jutott a nagyobb csomagok huzamosabb őrzésére is alkalmas szekrényhez. Összesen 827 zárható szekrény áll rendelkezésére a mindennapi ingóságaikat elhelyezni kívánó hajléktalan ügyfelek rendelkezésére, csekély napi hozzájárulás fejében.

364 új ügyfél a Csomagmegőrzőben
827 elérhető szekrény

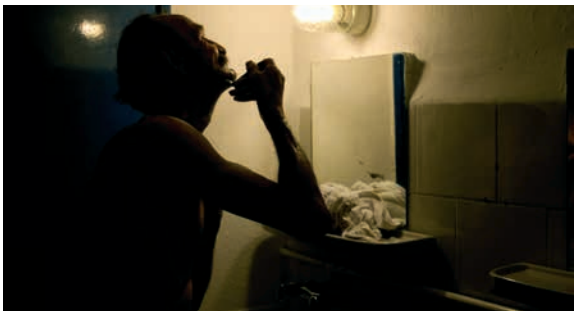

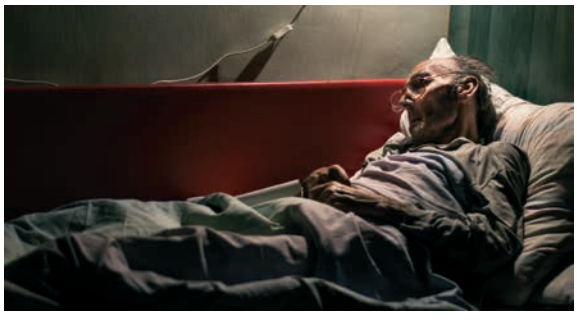

Lakjon mindenki szállón

Néhány nappal ezelőtt olvastuk az újságban, hogy egy politikus szerint az a hajléktalan van utcán, aki úgy döntött, hogy utcán éjszakázik, mert elég szálláshely áll rendelkezésre. Mindenkinek jut hely. És valóban így is van, mert hiszen valahol mindig van egy üres hely a szálláshelyeken, amit fel lehet ajánlani annak, aki utcára került. Ezért aztán logikus, hogy csak önszántukból éjszakázhatnak emberek az utcán, hiszen ha akarnának, ráfeküdhetnének valamelyik szálló üres ágyára. Ez világos és egyszerű.
Ezt gondolhatta András is élete előző hatvanegy évében, hiszen mit is gondolhatott mást egy munkával eltöltött életben megőszült ápoló mindaddig, míg fia ki nem rakta a lakásából, miután ráíratta azt. Az első éjszakát a ház lépcsőházában töltötte álmatlanul, mert rosszkedvű volt, és mert nagyon fázott. A hidegtől, felfázott és reggelre bepisilt. Ilyen nem fordult elő vele még soha és ráadásul vizeletével összepiszkította a lépcsőházukat. Ezért másnap reggel keresett magának egy szállót. Azonban a hely idegensége, a szállólakók zajongása miatt az éjszaka megint csak nem tudott aludni. Így megfáradva, azt gondolta, hogy nem csak apának nem jó, de hajléktalannak sem alkalmas. Elkeseredésében HÉV sínekre feküdt, várva a szerelvénnyel együtt érkező halált. Szerencséjére (vagy szerencsétlenségére, ezt még nem tudta eldönteni akkor, amikor beszéltünk) egy civilruhás rendőr leráncigálta a sínről és zártosztályra került. A zártosztályról három hét után, ma reggel kiengedték azzal, hogy amennyiben nem talál magának szállást hajléktalanszállón, inkább menjen vissza, de „ne ugráljon a kerekek alá”. Hozzánk jött be a menedékhelyre, hátha most sikerül neki jó hajléktalannak lenni. Hiszen most már tudja a hajléktalanság csak annak rossz, aki rossz döntést hoz. A jó döntés pedig az, ha az ember azt teszi, amit elvárnak tőle.

PRÁTER UTCAI NAPPALI MELEGEDŐ

40 fő lakhatási támogatás
102 fő elhelyezkedési támogatás

Melegedő **39 515** igénybevétel
Átlagosan napi **111** fő
356 nyitvatartási nap

Nappali melegedőnk az alapszolgáltatásokon túl olyan programokat és lehetőségeket kínál, melyek elősegítik ügyfeleink társadalmi visszailleszkedését; közelebb viszik őket hajléktalanságuk megszüntetéséhez. Ennek érdekében folyamatosan fejlesztjük tárgyi környezetünket és bővítjük szakmai tevékenységeink körét.

A melegedő alapvető funkciója, hogy enyhítse a hajléktalan létből fakadó nehézségeket, elviselhetőbbé és élhetőbbé tegye a hajléktalan emberek mindennapjait. **Alapszolgáltatásainkkal** a hét minden napján reggel kilenctől délután háromig fogadjuk az ügyfeleinket. 2016-ban **356 nyitvatartási napon** álltunk a betérők rendelkezésére. Melegedőnkben lehet **tisztálkodni, mosni, étkezni, pihenni**, olvasni, szabadidős tevékenységeket folytatni.

2016-ban összesen 39 515 alkalommal kerestek fel az otthontalan emberek minket, a napi átlagos forgalmunk 111 fő volt. Legnépszerűbb szolgáltatásunk az ételosztás volt. Munkanapokon napi 90-110 adag **meleg ebédet**, hétvégén pedig ugyanennyi tízórait osztottunk ki. Hétfőnként a Four Seasons Hotel felajánlásaként, keddtől péntekig pedig a Baptista Szeretetszolgálat jóvoltából tudunk tartalmas egytálételt biztosítani. Ugyancsak népszerű szolgáltatásunk a **fürdési-tisztálkodási lehetőség**. Az ehhez szükséges eszközöket biztosítani tudjuk. Adományként kapott szárítógépünkkel továbbra is lehetséges a kimosott ruhák gyors megszárítása. Ugyancsak lehetőség van **vasalásra** - ezt a szolgáltatást jellemzően az álláskeresők, illetve valamely rendkívüli eseményre (tárgyalás, temetés stb.) igyekvők veszik igénybe.

Ügyintézéssel kapcsolatos szolgáltatásaink a fedél nélkül élők sajátos életfomájából adódó problémák (pl. postacím hiánya) megoldásához nyújtanak segítséget. Az adó- és TAJ igazolványok költségmentes kiváltásához állítjuk ki az ún. hajléktalanigazolványt.

Kiegészítő szolgáltatásaink a hajléktalanságból kivezető utak megtalálásában segítenek. A melegedő által szervezett és lebonyolított programok célja, hogy a nemrég otthonukat veszítetteket, illetve a hajléktalanság veszélyében élőket olyan segítséghez juttassuk, mellyel megállítható helyzetük további romlása.

Egyik speciális szolgáltatásunk az **Álláskereső Iroda**. Célunk vele, hogy infrastruktúrát biztosítsunk ügyfeleink számára az álláskereséshez; valamint alkalmi és állandó munkalehetőségek felkutatásával segítsünk. E szolgáltatás folyamatos üzemeltetéséhez 2016 nyara óta az Erste Stiftung és a „la Caixa" katalán bank biztosít forrást: az általuk támogatott magyar Incorpora-hálózatnak köszönhetően más hátrányos helyzetű csoportokat segítő civil szervezetekkel is együttműködünk. E munkánkkal külön írásban is foglalkozunk.

A Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának és a 2015-ös „Mikulásakció"-kampányunk adományozóinak köszönhetően 2016-ban 102 fő **munkába álló részesült** élelmiszercsomag **támogatásban**, 28 főnek egyhavi BKV-bérletet, illetve ugyancsak 28 főnek 20 000 forint összegű munkaruházati utalványt tudtunk biztosítani. A támogatást team ítéli meg a pályázóknak, fontos feltétele az érvényes munkaszerződés bemutatása.

Melegedőnk koordinálja a Menhely Alapítvány **lakhatási támogatást nyújtó programját**, amely a Főváros támogatásával, valamint magánadományokból működik. A projektben olyan emberekkel dolgozunk, akik motiválhatók és elkötelezettek saját helyzetük megváltoztatására.
Az albérleti támogatást azok a pályázók vehetik igénybe, akik már gondozási kapcsolatban állnak szociális munkásainkkal, és vállalják az együttműködést, valamint albérletben élnek, és erről szerződéssel is rendelkeznek. A program támogatási keretéből 22 fő, a velük költözőkkel együtt összesen 40 személy lakhatását támogattuk. Ügyfeleink legfeljebb 12 hónapon keresztül összesen 240 000 forint összegű lakhatási támogatásban részesülhetnek.

Lakhatási támogató programunkban négy lakással rendelkezünk, ezekből egy az Alapítvány tulajdona, a másik hármat a Józsefvárosi Önkormányzattal kötött megállapodás alapján működtetjük. Ezekben olyan hajléktalan családokat helyezünk el, akik segítségünkkel már képesek az önálló életvitelre, de saját erejükből még nem tudnak gondoskodni lakhatásukról. Az elmúlt évben két lakásban nem történt bérlőcsere, a régi bérlők a továbblépés esélytelensége miatt 2016-ben is lakhattak ott. A harmadik lakásunk jelenleg üresen áll, ide csak a nyílászárók cseréje és a fürdőszoba felújítás után lehetséges ügyfelet beköltöztetni. A negyedik lakásban lakó pár egyik tagja időközben elhunyt, az egyedül maradt ügyfelünk folyamatos javításokkal, karbantartással fenn tudja tartani az ingatlan állagát. Minden lakónkkal évente új szerződést kötünk.

A Práter utcai Melegedő a „végállomása" a Menhely Alapítvány Belső-Ferencvárosban vezetett **Városi Sétájának**. A sétát az otthontalanságot is megtapasztalt volt ügyfelünk vezeti, aki fontos segítségnek tartja a melegedő szolgáltatásait ahhoz, hogy talpra lehessen állni.

Hétvégi nyitva tartásunkat immáron több éve a lelkes, elkötelezett önkéntes munkatársainkkal tudjuk biztosítani. Ők készítik el és osztják ki a hétvégi tízórait, segítenek a tisztálkodás, a mosás-szárítás lebonyolításában, továbbá az internet használatára is tanítják ügyfeleinket.

INCORPORA – MUNKAVÁLLALÁST SEGÍTŐ PROGRAM

Az ERSTE Alapítvány és a „la Caixa” Alapítvány által elindított Incorpora Magyarország programban hátrányos helyzetben élő emberek munkához jutását segítjük, egyesítve a munkáltatói és társadalmi érdekeket. Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a hajléktalan emberek számára nincs, vagy nehezen hozzáférhető a megfelelő kereseti lehetőség, ugyanakkor a vállalatok munkaerőhiányban szenvednek. A programunk célja a **közvetítő szerep** betöltése a hajléktalan álláskeresők és a vállalatok között.

Ingyenes szolgáltatásunk során **átfogó folyamatot kínálunk a vállalatoknak** a kiválasztástól a munkahelyi beilleszkedés támogatásáig. A munkáltatókkal tapasztalt szakemberek, úgynevezett integrációs menedzserek dolgoznak együtt, akik az érintetti csoportok - hajléktalanok, megváltozott munkaképességűek, különösen a fogyatékkal élők, nők, pályakezdő fiatalok és mélyszegénységben élők - munkaerő-piaci integrációjának szakértői. Az Incorpora által biztosított felelős foglalkoztatási forma számos előnnyel jár egy munkáltató számára és új lendületet ad a társadalmi fenntarthatósági törekvéseknek.

Hajléktalan emberek foglalkoztatása a vállalatok számára számos előnyt tartalmaz. **Olcsó** munkaerőt biztosít (VEKOP-on keresztül további támogatás igényelhető), **mobilis, rugalmas munkaerőt** nyernek személyükben, mert szezonális munkák ellátására, akár hosszú távon is foglalkoztathatók. Erősíti a **vállalati társadalmi felelősségvállalást**, médiajelenlétet biztosít az Incorpora saját és csatlakozott médiatámogatók felületén. Az Incorpora Klubhoz való csatlakozással lehetőség nyílik szakmai továbbképzésekre.
Az Incorpora programot 10 éve vezették be Spanyolországban és egyedülálló sikert tud felmutatni: több mint 35 ezer vállalat és 370 civil szervezet csatlakozott hozzá, s közel 100 ezer munkavállalót helyezett el. Magyarországon a helyi viszonyokhoz igazítva indult el a program **hat civil szervezet** bevonásával: GAK Nonprofit Közhasznú Kft., JÓL-LÉT Alapítvány, Menhely Alapítvány, Motiváció Alapítvány, Salva Vita Alapítvány és a koordinátor Civil Impact Nonprofit Kft. A magyarországi Incorpora tagjaként több jó élményünk is volt az elmúlt évben: a résztvevő szervezetek **hálózatos működése** eleve a tanulási folyamathoz ad muníciót, míg a decemberi (félideji) eredmények - az éves cél az elhelyezettek számában majdnem teljesült - azt mutatják, nagyon is megéri az együttműködéssel járó minden erőfeszítés.

Az eddig eltelt öt hónapban a program segítségével már 90 hátrányos helyzetű embert sikerült foglalkoztatni, közülük
- 36 személy fogyatékkal élő,
- 36 személy mélyszegénységben élő,
- 5 személy hátrányos helyzetű fiatal,
- 13 személy hátrányos helyzetű nő (tartósan munkanélküli és 45 év feletti) volt.

A legtöbben a szolgáltatási szektorban helyezkedtek el, elsősorban élelmiszeripari-láncok, vendéglátóipari egységek dolgozóiként, betanított vagy adminisztratív munkát végezve.
Az Incorpora kezdeményezéséhez Magyarországon 2016 decemberéig 24 vállalat csatlakozott.

Tapasztalatunk, hogy a hajléktalan emberek talán a legkevésbé vonzók a munkaerőpiacon. Így rendkívül szerencsés, hogy a többi hátrányos helyzetű csoporttal együtt „jelenhetünk meg” a potenciális munkáltatók előtt. Próbálkoztunk korábban hasonló együttműködések kialakításával, de eddig hosszú távon nem sikerült azokat fenntartani. Ez a modell azzal kecsegtet, hogy hosszú távon eredményesen működhet egy ilyen program. Az Incorpora hálózatos együttműködésének köszönhetően több ügyfelünket irányítottuk a társszervezetek által közreadott munkáltatókhoz. Konkrét elhelyezés ebből egyelőre nem lett, de ez többnyire a munkakeresők miatt hiúsult meg. A hálózatban történő működés lehetőséget biztosít arra, hogy mind a munkáltatók, mind a munkavállalók a számukra legmegfelelőbb partnert találják meg az adott területre. A legutolsó alkalom (sajtótájékoztató és „csapatépítés”) különösen alkalmas volt arra, hogy a laza szövetség tagjai még inkább csapatként élhessék meg a kezdeményezést.

A program fő erőssége az **összefogás**, a közös cél, s annak elérésére szánt **célzott forrástámogatás**. A sikerek között említhetjük a munkáltatók fokozott érdeklődését is a potenciális munkavállalók iránt, ami jelentősen függ az általános munkaerőhiány jelenségétől.

A megkeresett cégek vegyes érzésekkel fogadják ügyfeleinket. Tapasztalatunk az, hogy az elhelyezkedési esélyt nagyban növeli, ha a pályázó a lakhatási nehézségeit nem tárja fel a potenciális munkáltató felé. Reményt keltő azonban, hogy egyre több munkáltató érzi fontosnak a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatását, és a hajléktalan emberek elől sem zárkóznak el.

Fejlesztési lehetőség lehet a továbbiakban egy-egy alkalommal az Incorpora programra nyitott cég képviselőjének meghívása. Tervünk még a munkáltatókkal történő kapcsolatfelvételnél, tárgyalásnál több szervezet együttes fellépése, az egymást kiegészítő, erősítő szempont beemelése, valamint a pályázó ügyfeleknek célzott képzések, tréningek biztosítása, valamint a nagyobb sajtónyilvánosság.

A Menhely Alapítvány által elért eredmények 2016-ban:

- 36 sikeres elhelyezés (9 nő, 27 ffi - munkaszerződéssel),
- 9 vállalat bevonása (munkaajánlatot adtak, munkavállalót kerestek a programon keresztül).

Vízkúra

Nappali melegedőnk akkurátus ügyfele nem elégszik meg a kitett három darab kancsóval.
„Angyalom, öntsön kérem a poharakba hátsó kancsókból, mert azoknak más a színe, más az energetikai rezgése. Így az ízük és a hatásuk is. Fontos, hogy azok összeadódjanak.”

36 sikeres elhelyezés
9 vállalat bevonása

KÜRT UTCAI NAPPALI CENTRUM

768 recept-, és 75 szemüvegkiváltás,
6038 mosás és tisztálkodás,
4536 postacímet igénylő beérkező levél

5989 különböző ember
ügyfélszolgálatunkon,
10848 szolgáltatásnyújtás,
átlagosan napi **300** fő látogatása

Nappali melegedőnk alapszolgáltatásait a hozzánk fordulók túlnyomó többsége napi rendszerességgel veszi igénybe. Az egyéni sorsok megváltoztatásához, a társadalmi integrációhoz szükséges készségekkel és elhatározottsággal hozzánk forduló embereknek jelentenek segítséget speciális szolgáltatásaink, programjaink: jövedelmek, jogosultságok ügyintézésének felkarolása, lakhatási, munkaügyi, álláskeresési tanácsadás. Felméréseink szerint ügyfeleink többsége középkorú elvált vagy egyedülálló férfi, 8 általános iskolai végzettséggel vagy szakmával rendelkezik, szívességi lakhatásban él, munkajövedelemmel nem rendelkezik, vagy munkajövedelméből lakhatását nem tudja hosszú távon megoldani.

2016-ban nappali melegedőnk és ügyfélszolgálati irodánk napi látogatottsága csökkent. Ennek oka egyrészt a külső feltételek megváltozása: pl. a hivatali ügyintézés egyszerűsödött, az eljárások költségmentessé váltak. Másrészt az egyénre szabott személyes segítő szolgáltatások előtérbe kerülésével nem csupán tömegszolgáltatásokat nyújtunk, hanem az egyes emberek élethelyzetének javulását igyekszünk elősegíteni. Ilyen a Munkaügyi Központtal közösen működtetett **„Haller”**, a lakhatással kapcsolatos tanácsadással és mentorálással segítő **„Úton”**, valamint a különböző jövedelmek, jogosultságok megszerzését célzó **„Kiemelt Ügyintézés”** projektünk, melyekről külön cikkben számolunk be.

Nappali Centrumunk irodahelyiségeinek idei átalakításával teret nyertünk a házban megvalósuló különféle programok számára. Az Euroflow Zrt. támogatásával csoportfoglalkozásokra, egyéni tanácsadásra alkalmas helyiséget alakítottunk ki, ahol egyéb projektmegbeszéléseink is történnek.

Önkénteseink munkájára 2016-ban is számíthattunk. Az ételosztás előkészítésébe és lebonyolításába olyan hajléktalan embereket vontunk be, akiknek egy évben legalább 30 napot kell dolgozniuk foglalkozást helyettesítő támogatásuk további folyósításához. 2016 végére közfoglalkoztatás keretében három főt az ételosztáshoz, egy főt a takarításhoz, egy főt pedig a KENYSZI rendszerbe történő adatfeltöltéshez alkalmaztunk. Ők mind olyan hajléktalan emberek, akik korábban a 30 napot ledolgozó önkénteseink voltak, és ezután nálunk, védett környezetben dolgozva, rendszeres jövedelemhez juthattak.

2016-ban is **terepgyakorlati helyet** biztosítottunk a Menhely Alapítvány és a BMSZKI közös szervezésében megvalósuló szakmai továbbképzés résztvevői számára. Így a hallgatók közvetlen tapasztalatot is szerezhettek a hajléktalan ügyfeleknél előforduló különböző ellátások ügyintézésében.

A tavalyi évben nappali melegedőnket összesen 89 273 alkalommal keresték fel, átlagos napi ügyfélforgalmunk 300 fő volt. Szolgáltatásainkat 5 989 ember vette igénybe, ebből új ügyfél 1158 fő volt. A legtöbben 2016. október 24-én kerestek fel minket, ekkor 430 ember járt nálunk.

Épületünk fűtéssel, szellőzéssel ellátott pincerészében történik az **ételosztás**. Ügyfeleink rendelkezésére áll egy további melegítő konyha, és természetesen a nappali tartózkodásra használható helyiségek is. 2016 áprilisától a Baptista Szeretetszolgálattal együttműködve nyitvatartási napokon 12 órától meleg ételt tudunk osztani. Az étel elkészítve kerül hozzánk, kiosztását közfoglalkoztatott kollégáink végzik, és önkénteseink segítik. 2016-ban átlagosan naponta 240 fő ebédelt nálunk.

Melegedőnkben **tisztálkodásra és mosásra** is van lehetőség, a szükséges eszközöket, tisztítószereket biztosítjuk. Az ipari mosó- és szárítógép mellett használhatók forgótárcsás mosógépek és centrifugák is. 2016-ban 6 038 ember tisztálkodott és mosott nálunk.

A KÜRT UTCAI ÜGYFÉLSZOLGÁLATI IRODA TEVÉKENYSÉGE: 2016

Hónap	Jan.	Febr.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen
Információ közvetítés, tanácsadás	45	54	29	27	34	39	44	14	34	40	28	23	**411**
Adókártya beszerzés	78	48	59	58	56	60	48	71	52	37	56	48	**671**
Lakcímbejelentés	18	16	9	14	15	9	7	8	13	6	13	6	**134**
Iskolai bizonyítvány	4	17	10	11	8	15	4	10	10	10	8	4	**111**
Fénykép készítéshez jegykiadás	5	0	3	1	2	0	1	0	0	0	1	0	**13**
Szemüveg elkészítésének támogatása	8	5	14	8	12	7	0	0	0	5	9	7	**75**
Anyakönyvi kivonatok beszerzése	5	1	5	3	6	8	9	5	5	2	2	1	**52**
Személyi igazolvány beszerzése	16	3	2	6	0	3	0	1	1	1	3	0	**36**
Lakcímkártya beszerzése	30	6	7	4	4	5	1	5	3	2	3	1	**71**
Hajléktalan igazolvány kiállítása, érvényesítése	244	178	145	162	158	152	133	162	144	128	164	125	**1895**
TAJ szám beszerzése, pótlása	95	80	75	67	77	87	70	88	85	73	76	65	**938**
Recept kiváltásának támogatása	49	76	83	112	123	90	0	0	0	36	104	95	**768**
Közgyógyellátási igazolvány beszerzése	4	5	7	5	6	7	1	1	2	5	2	1	**46**
Egészségbiztosítás beszerzése	103	90	85	66	65	34	25	43	46	40	32	23	**652**
Társszervezetekhez való átküldés	2	6	1	5	2	1	1	1	3	5	1	0	**28**
Ruhajegy kiadása	33	34	21	35	45	30	0	0	18	35	32	27	**310**
Segélyjavaslat kiállítása	13	13	13	9	10	6	9	5	8	7	3	5	**101**
Postacím biztosítása	574	409	425	407	344	392	404	425	323	294	291	248	**4536**
Összesen	**1326**	**1041**	**993**	**1000**	**967**	**945**	**757**	**839**	**747**	**726**	**828**	**679**	**10848**

A **ruhapótlást** teljes egészében önkénteseink végzik, heti egy alkalommal adunk ruhát, de szükséghelyzetben azonnal igyekszünk segíteni. 2016-ben 336 ember számára tudtunk valamilyen ruhaneműt biztosítani.

Az **internetezőknek** három számítógépet biztosítottunk, 3 667 fő élt ezzel a szolgáltatással. Az **ingyenes telefonálási lehetőséget** tavaly 5 143 alkalommal vették igénybe.

Ügyfélszolgálati Irodánk csütörtök kivételével minden hétköznap felkeresheto, ahol szociális munkások segítenek a különféle **ügyek elintézésében**. Nyilvántartásunkban összesen 23 282, az irodánkat az elmúlt öt évben legalább egyszer felkereső ügyfél szerepel. Ügyintézéseink jelentős részét ügyfeleink **alapvető iratainak beszerzése** teszi ki. A különböző pénzellátásokkal kapcsolatban is sokan kérték segítségünket, leggyakrabban az állami források eseti vagy rendszeres támogatásai, és az egészségkárosodási ellátásai intézésében. A bonyolultabb, hosszadalmasabb ügyintézést igénylő ügyeket a kiemelt ügyintézés programunk keretén belül segítettük.

A Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásával 2016-ban is hozzá tudtunk járulni a szakrendeléseken felírt **gyógyszerek és szemüvegek kiváltásához**. A támogatási összeg csökkenése miatt kevesebb ember jutott ellátáshoz, 768 embernek recept, míg 75 embernek szemüveg kiváltását támogattuk, melyben ügyfeleinknek csekély önrészt kellett vállalniuk.
Ügyfeleink hivatalos és magánlevelezéseihez **postacímet** biztosítunk. A postakezelés teljes körű szolgáltatást jelentett, a pénzutalvány kivételével a postafiókunkra érkező valamennyi küldeményt átvettük. 2016-ban 1 180 levelet adtunk fel, és több mint 4 500 hivatalos vagy magánlevél érkezett postacímünkre.

Takó János alkotása

5-15 ügyfél látogatása naponta,
1303 ügyintézési alkalom

„KIEMELT ÜGYEK" ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

A „Kiemelt Ügyek" Ügyfélszolgálati programunk 2016-ban a Kürt utcai Nappali Centrumban működött. Több éves tapasztalatunk, hogy a hozzánk forduló hajléktalan emberek zöme az ellátásokkal kapcsolatos **bonyolultabb ügyeiket** önállóan nem, vagy csak nagyon nehezen képesek intézni, és komplex, gyakran több hónapos utánkövetést igénylő segítséget más szervezettől ritkán kapnak. A projektet - ahogy az ezt megelőző évben is - a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának köszönhetően tudtuk megvalósítani.

A Kiemelt Ügyintézés keretében az igényelhető ellátási formák mindegyikében az igény kitöltésétől és beadásától kezdve, egészen a folyósítás megszervezéséig a **teljes ügyintézési folyamat** során igyekszünk ügyfeleink segítségére lenni az egyes eljárási lépések megtételében. Ezzel ők az ellátásokat a jogosultsági feltételek figyelembevételével, munkatársaink tanácsadására kezdeményezik. Általában munkatársaink töltik ki a szükséges formanyomtatványokat, vidéki címekre mi is adjuk postára azokat (budapesti cím esetén személyes előterjesztésre van lehetőség).

A főbb ügyintézési típusok: nyugellátások, időskorúak ellátásai, megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyek ellátásai, munkaügyi központba közvetítés, álláskeresők ellátásai, települési támogatások, közgyógyellátások, egészségbiztosítás rendezése. Hatósági, szabálysértési, adózási, lakáskiürítési ügyekben - ügyfeleink kérésére -, fellebbezéseket és igazolási kérelmeket írunk, szükség esetében az intézményben működő jogsegélyszolgálathoz irányítjuk őket.

A hajléktalan ügyfelek jelentős része kifejezetten a szolgáltatásunknak köszönhetően jutott valamilyen rendszeres pénzellátáshoz. Sokak számára az önálló jövedelem megszerzése jelenti azt a **kitörési pontot**, amely elindítja élethelyzete pozitív változását. Számos ügyfelünk a segítségünkkel biztosított rendszeres pénzellátásnak köszönhetően magasabb komfortfokozatú szállóra, albérletbe - vagy akár a családjához - tudott be- avagy visszaköltözni, így az iroda professzionális támogatása sokaknak a **hajléktalanságból kivezető utat is jelentette.**

A Kiemelt Ügyintézés napi ügyfélforgalma 5-15 fő között változott. Hetente három napon 9 és 14 óra között állt az ügyfelek rendelkezésére. 2016-ban, a programban összesen 1 303 alkalommal segítettünk a hozzánk forduló embereknek, jellemzően egy-kétszer, egy esetben 12 alkalommal keresett meg minket ügyfelünk.

Röppárbeszéd az ügyfélszolgálaton
- Jó napot, a tanácstól küldtek magukhoz...
- No, akkor jó lassan tetszett ideérni...

LEÉ JÓZSEF: BÁNOM IS ÉN

2016 októberében a Menhely Alapítvány Fedél Nélkül Könyvek sorozatában jelent meg Leé József Bánom is én című verseskötete.

Leé József (1956-2014) a Fedél Nélkül utcalap alkotói körének emblematikus alakja volt. Posztumusz verseskötete születésének hatvanadik évfordulóján jelent meg. Az otthontalansággal sújtott szerző életének utolsó évtizedében született alkotásai megrendítően őszinték, kiforrott, egyedi stílusa összetéveszthetetlen. A versek hétköznapjainkat átható témákról szólnak, hol játékosan, hol megrázó komolysággal olvashatunk örömökről, fájdalmakról és veszteségekről.

„Póztalan, magától értetődő kitárulkozása, személyessége olyan friss fuvallat a ma divatos, áporodottan „tárgyiasult" költészetben, mint amilyen a középkorban Villoné lehetett a provanszál trubadúrok mesteri, ám végtelenül mesterkélt rondói és balladái után." (Baranyi Ferenc)

A kötetet az Írók Boltjában megrendezett bemutatón Tóth Krisztina költő, Baranyi Ferenc költő, író és György Péter esztéta méltatta 2016. október 18-án.
A verseket Dvorcsák Gábor illusztrációi egészítik ki. A megjelenést támogatta: Budapest Bank Budapestért Alapítvány és Dénes András.

A kötet kapható a Fedél Nélkül terjesztőinél, valamint az Írók Boltjában és a Líra üzletekben. (ISBN: 978-963-12-5336-8)

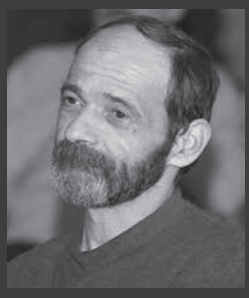

Vers (lak)cím nélkül

Nincs ajtóm,
nincs hová belépned hozzám, barátom,
sem ablakom, melyen át kilátsz,
s amin az eső kintről kaparász
csendes vasárnap délutánon.

Életem maga a megnyitott tér,
s az eső a nyakamba csorgás -
palackba zárt, tablettás boldogság segít,
ha rám tör a szorongás.

Falak nélküli sorsom szobáján
akárki - megvetőn, közönnyel
kopogtatás nélkül jár át.

Számukra mit sem jelent, tudom:
fájdalmam, önérzetem, dacom.

Egy célom volt, a megtartó felejtés.
De kell, legyen valahol menekvés
túlélni. Mit is? Már magam sem tudom.
Templomba járok. Imádkozom.

Palackposta
(Háká megszólal)

Ott vagyok,
ahol a part szakad -
vékony pallón
a két part között.
Polgárnak bóvli,
túl csöves, kopott,
hajléktalannak
túl jól öltözött.

Arcom kreol.
Lehetnék kun,
török, talán cigány.
Se ez, se az -
még ők is megtagadnak.
Ha eltűnök,
egy másodperc hiány.

Bölcselkedő?
Én nem így gondolom,
ezt elárulja tenyerem,
no, és a vers,
mit éppen olvasol.
Palackposta -
nem ezzel
keresem a kenyerem.

Kellemetlen

Megláttam - pusztán a véletlen műve volt:
„Fedél Nélkül".
A lépcsőn hevert a szentem.
Hadd látom! - úgymond,
amíg a kávém kortyolom,
mit ér a versem?
S álltam, szoborként az aluljárótrafiknál,
hová a sors, lám, okulni sodort.
Mellettem csapzott arcú, ideges tömeg,
a péntek délutáni lihegés loholt.

Lapult a vers a sok tipró talp között,
s lapultam én, a „költő",
a rosszul öltözött.
Megszokott érzés, már szinte otthonos,
hogy mások léptein múlik a létezésem.
Van, aki átlép, van, ki rám tapos,
de mért oly kellemetlen,
ezt még most sem értem,
s ez a helyzet olyan ostoba!
- hogy mennyi láb, és nincs egy kéz soha,
ki „fedél nélkül" lehajolna értem.

Dvorcsák Gábor alkotásai

Szerelmeshez

Család

Figyelmező

DELI BÁLINT (1951–2016)

Irodalmár és képzőművész. Munkássága utolsó öt évében csatlakozott a Fedél Nélkül alkotói és terjesztői hálózatához is, mindkét csoportban gyorsan meghatározó alakká vált. Több tucat publikációja látott világot, művészeti alkotásain túl interjúkat, beszámolókat is készített a lapba. Kép, vers és szöveg kategóriában is több díjat nyert művészeti pályázatunkon. 2014-ben Die Brücke c. képével, 2016-ban (sajnos már halála után) A halott dala c. versével nyerte el az Év Alkotása díjat.

A rendkívül termékeny szerzővel már 2015 óta tervezzük önálló verseskötet megjelentetését. A Fedél Nélkül könyvek sorozat 3. darabját, a „Ha felnövök, gyerek leszek” című kötet megjelenését 2017 őszére tervezzük. Terjesztésében ezúttal is a Fedél Nélkül árusainak szánunk főszerepet.

Jó négy évtizednyi munkásságának gyümölcse, több ezer fotót, jegyzetet, tanulmányt, alkotást tartalmazó hagyatékának feldolgozása komoly feladatot ró az utókorra, további vaskos kötetek megtöltésére lehetne elegendő. Markáns, jól azonosítható stílusban született munkái erős és jelentős hozzájárulást jelentenek az ezredforduló magyar művészeti életéhez.

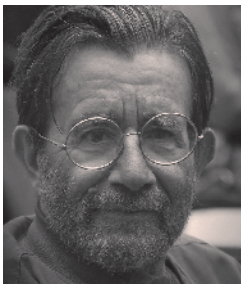

Csend

Voltam vidám egykor én is
hegycsúcs volt a szakadék is
de szívem most elnehezül
az iszap is alulra ül

Nincsen szavam egy se
nem beszél a csönd se
vagy ha beszél mégis
úgy hát értenék is

Gyertyát oltok

Gyertyát oltok a homálynak,
elenyésznek most az árnyak
és szoborrá dereng:
oly mélyről fájlak,
mint amilyen idelent
és odafent között A CSEND.

A halott dala

Házam immár két köb lyuk.
Ajtaja sincs, ablaka sincs.
Házam immár két köb lyuk.

Nap sem ér, Hold sem ér,
napom éjfél, holdam hajnal kél.

2016. Év Verse

Karácsonyi dal

A szívemben a szeretet
napvilága ő.
A téli éj csillaga mind
izzó drágakő.
S ha ragyognak a csillagok,
mindben ő ragyog;
fogadj be hát a szívedbe,
mert csillag vagyok.

Reggeli

Két dundi kifliről
és egy pohár tejről
írhatnék most balladát,
ódát, vagy szonettet
- de nem megy.

Az akarat szabad,
válaszd hát meg magad,
mily nemes műfajban
egyelek meg.

Abraka

Legyen e vers tükör.
Legalább darabja.
Alig látszom benne
- nem vagyok a rabja.
Ha kivérzik mégis
- csak abrakadabra.

Kettős magányra

Szevasztok.
Jó volt és rossz volt
veletek.
Egy csúzli se lő
egy kaviccsal
tizenkét verebet.
Bocsássátok meg
- ha tudjátok -
elkövetett,
és el nem követett
- esetleg megesett -
hibáimat és bűneimet.
Oly árva vagyok
- társas lény -,
amilyen csak
a kettős magányra ítéltetett
öngyilkos lehet.
(Mindörökre nyitva minden,
ami bevégeztetett.)

Falusi idill

Hidegszobában

Garabonciák

„A szolgáltatás házhoz megy”

„HALLER” ÜGYFÉLSZOLGÁLATI IRODA

„A szolgáltatás házhoz megy” elnevezéssel első ízben 2013 elején indult programunk a IX. kerület, Haller utca 6. alatti, a fővárosban tartózkodó hajléktalanok fogadására szolgáló munkaügyi kirendeltségen. Szükségességét az indokolta, hogy a kirendeltségnél megjelent álláskeresők számos esetben nem jutottak el olyan szociális szolgáltatást nyújtó intézménybe, ahol a jövedelemnélküliségből, hajléktalanságból adódó súlyos problémáit komplex módon tudják kezelni, és ezek megoldásában képesek segítséget nyújtani.

Kihelyezett ügyfélfogadásunk hamar népszerűvé vált, ami a kezdeti napi tíz fős forgalom fokozatos növekedésében, a visszatérő ügyfelek egyre nagyobb számában mutatkozott meg. Az emelkedő ügyfélforgalomra, az ügyek bonyolultságára tekintettel 2015-ben az addigi heti két ügyeleti napot - köszönhetően a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának - háromra tudtuk bővíteni.

2016-ban a közel százötven ügyeleti napon mintegy 2 000 fős forgalmat regisztrálhattunk a Budapest Fővárosi Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának Haller utcai kirendeltségénél rendelkezésünkre álló irodában. A kezdetben túlsúlyt képező egyszerűbb ügyintézésekkel szemben, az egyes szolgáltatások közül a **hosszabb eljárást kívánó, összetettebb ügyek** kerültek többségbe. Sok esetben írtunk nagy felkészültséget igénylő fellebbezéseket, kerestünk illetékes eljáró hatóságokat, jártunk ki nehezen megszerezhető ellátásokat, segítettünk önéletrajz megírásában. A 2016-os évet a **közfoglalkoztatás** kiterjesztésével kapcsolatos tennivalók határozták meg. A hozzánk fordulók munkavállalását iskolai bizonyítványok, munkahelyi igazolások beszerzésével, szálláskereséssel, a munkába állók eseti segélyének intézésével is segítettük.

Az elmúlt időszakban jellemzővé váltak olyan esetek, amelyekre a korábbi években csak elvétve akadt példa. Köztudott, hogy a mi ügyfeleink jó része küzd különféle betegségekkel, mentális állapotuk, körülményeik miatt foglalkoztathatóságuk gyakran ütközik akadályba. Egészségük megromlott, de nem olyan mértékben, hogy ennek okán ellátáshoz jussanak. Ezekben az esetekben a foglalkoztatási osztály munkatársaival közösen próbáltuk elérni, hogy az álláskereső ne kerüljön ki a rendszerből, egészségi állapotának megfelelő munkahelyet találjon. Felvettük a kapcsolatot különféle állásközvetítőkkel, így az egészségkárosodott embereket munkához segítő civil szervezetekkel és az illetékes kormányhivatallal. A Menhely Alapítvány maga is alkalmaz olyan kollégákat, akik a szabad munkaerőpiacon nagy valószínűséggel nem, de még a nagy közfoglalkoztató cégeknél is csak kevés eséllyel boldogulnának. Különféle intézményeinkben, **szociális munkások odafigyelése mellett azonban kiválóan helytállnak**. Mindannyian a Haller utcai foglalkoztatási osztály ügyfeleiként kerültek látókörünkbe, az itt dolgozó szociális munkás segítségével és ajánlásával vált lehetővé foglalkoztatásuk.

Az eltelt időszak során bizonyossá vált, hogy ottlétünk nagy segítséget jelent, és nem csupán a Haller utcai foglalkoztatási kirendeltség ügyfeleinek, hanem az ott dolgozó közigazgatási szakembereknek is. Szakmai tapasztalatainkra, a legegyszerűbb iratpótlástól a különféle jogosultsági ügyek kibogozásáig terjedő szolgáltatásainkra, a kliensekkel való komplex **szociális munkánkra továbbra is megvan az igény.** Tervezzük, hogy az álláskeresők képzéséhez szociális munkával, egyéni esetkezeléssel, intenzív segítő munkával járulunk. Célunk, hogy a munkaerőpiacon leginkább kiszolgáltatott, többszörös hátránnyal rendelkező emberek is jussanak tisztességes megélhetést biztosító állásokhoz.

Kulcs

Tudja milyen idegesítő volt, amikor a feleségem benne felejtette a zárban a kulcsot?
Kopogtam, csöngettem, aztán kijött, kinyitotta én meg még egy ideig dohogtam, megfürödtem meló után, de aztán ott állt a konyhában, a válla fölött megnéztem, mi lesz a vacsora...
És akkor már mosolygott, mert mondtam, hogy „jaj, Életem, ne csináljuk...”
Ej, hát ez a boldogság!

„ÚTON” – LAKHATÁST SEGÍTŐ INTEGRÁCIÓS PROGRAM

74 ügyfél 2016 végéig,
47 fő otthonmegtartási támogatással,
3 család bérlakás-pályázat segítségével lakik

A program célja a **hajléktalanság megelőzése és egyéni kivezető utak keresése**. Célcsoportja az otthonvesztés veszélyének kitett családok, párok, egyedülálló férfiak és nők, akiknek életük során meg kellett tapasztalniuk a hajléktalanságot, vagy most kényszerülnek hajléktalanként élni, hajléktalanszálláson, közterületen, lépcsőházban vagy egyéb, nem lakás céljára alkalmas helyiségben töltik éjszakáikat.

A program működése a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának köszönhető. Az első pályázati időszak 2015. októbertől 2016. július végéig tartott. Az első programidőszakban 291 felnőtt 927 alkalommal kereste fel a programot. 104 fő vett részt egyéni tanácsadáson, ahol céljaik megvalósításhoz egyéni tervet dolgoztunk ki. A második pályázati időszak 2016 októberétől 2017. július végéig tart. 2016 végéig 78 fő kért időpontot a „Lakhatási Információs Szolgálatunkhoz”, közülük 74 fő jelent meg.

A következő szolgáltatásokkal segítettük a céljaik elérésében a résztvevőket: önéletrajzírás, álláskeresés, albérletkeresés, adósságmenedzselés, telefonálási lehetőség, számítógéphasználat, egyéni készségfejlesztés.

A program résztvevői pályázhattak **Beköltözési/Otthonmegtartási támogatás**ra, a nyerteseket pénzbeli támogatással segítettük az albérletbe költözésükben vagy az otthonuk megtartásában. 24 háztartás, összesen 47 fő jutott így lakhatáshoz.

Három család (8 fő, ebből 3 gyermek) nyert otthont önkormányzati bérlakás pályázaton, egy résztvevőnk ingatlant vásárolt magának. Voltak, akiknek a lakhatását személyes kapcsolatrendszerük rendezése oldotta meg, vagy munkát találva visszaköltözhettek családjukhoz.

A **megvalósítás helyszíne** a Menhely Alapítvány “Kürt” Nappali Centruma.

Programunk megvalósítását 8 **önkéntes** mintegy 265 munkaórában segítette az új önkéntesek felkészítő képzést követően vehettek részt a programban.

2016 novemberében közösségi gyűjtőkampány segítségével (adjukossze.hu - Adjunk Duplán Meleget Karácsonyra!) adományokból egy, a programban korábban résztvevő, kisgyerekeket nevelő család számára támogatást tudtunk nyújtani: bérlakásuk élhető komfortját értük el bejárati ajtajuk cseréjével és fűtésük rendbe hozásával.

A sikeresen pályázókat utánkövettük a beköltözést követő egy, három és hat hónap elteltével.

Utánkövetés a beköltözést követően (összesen 24 háztartás)	Ugyanott él	Új bérleménybe költözött	Hajléktalan intézményben él	Közterületen él	Nem elérhető	Egyéb lakhatás (családtagnál él, szívességi, börtön, szociális otthon)
egy hónap múlva	22		0	0	2	
három hónap múlva	20	1	0	0	2	1
6 hónap múlva	19	3	0	0	1	1

TANFOLYAM

Sokéves gyakorlatunknak megfelelően 2016-ban is tartottunk **továbbképzést** szociális munkásaink közreműködésével a hajléktalanellátásban, a gyermekvédelemben és más szociális területen dolgozó kollégák számára.

A tanfolyam a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei szervezésében zajlott, „Jogosultságok és ellátások ismertetése, alkalmazásuk a szociális munkában” címmel, egy 48 órás, 50 kreditpontot adó elméleti és gyakorlati modult tartalmazott. A képzésen 22 fő vett részt.

Az iratpótlással kapcsolatos tudnivalóktól, a közigazgatási hatósági eljárás szabályain, a munkanélkülieknek, egészség-károsodottaknak, családosoknak nyújtott ellátásokon át, a foglakoztatást elősegítő támogatásokig mutattuk be a vonatkozó aktuális joganyagot. A képzésen új elemként jelent meg a lakástörvény, valamint a lakhatást segítő támogatások témaköre.

Az egyes előadásokon elhangzott témákat az ügyfélszolgálati irodánkban töltött **terepgyakorlat** során dolgozták fel a hallgatók.

SAROKHÁZ 2. – „ÚJ LÉPÉS”

A Menhely Alapítvány Sarokház programját 2014-2015-ben kezdtük, a programot 2016-ban a Hajléktalanokért Közalapítványhoz benyújtott pályázatunkkal elnyert támogatásból tudtuk folytatni.

Akárcsak az előző ciklusban, most is közterületen élő embereknek nyújtottunk segítséget a továbblépéshez.
Tapasztalataink szerint a tartósan közterületen élő emberek viselkedésében, **életmódjában, kapcsolódásaiban** olyan **eróziók** keletkeznek, amik spontán módon nehezen alakulnak vissza. Az ő visszailleszkedésük előmozdítása, **új céljaik, motivációik, életberendezkedésük megtalálásának segítése** a hajléktalanellátás nagy kihívása.

Ügyfeleink személyében fogadtunk szenvedélybetegségtől mentes és azzal küzdő jelentkezőt is, de az előzetes ismerkedő beszélgetéseken mindig elmondtuk, hogy tapasztalatunk szerint a **szenvedélybetegség nem hagyható érintetlenül** egy tervezett életmódváltás során. A programba való bekerülés előtt előzetes egyéni, majd többszöri csoportos találkozások alapján igyekeztünk felmérni a jelentkező/jelölt motivációját, motiválhatóságát, képességét az együttműködésre. Igyekeztünk minden jelentkezőnek személyre szabott kisebb-nagyobb teljesítendő feladatot adni, amivel mintát adhatunk neki a várható együttműködésről, és amivel tesztelhetjük együttműködési hajlandóságát is.

Programunkba először hat férfi került be, voltak köztük fiatalok és idősebbek is, ügyfeleink felének okozott komoly gondot a szenvedélybetegség. Szinte mindenkinek van valamilyen egészségügyi problémája, fogyatékossága. A programból két fő esett ki, mindketten alkoholfogyasztással összefüggésben többször jelentkező együttműködési képtelenség miatt. Helyükre újabb két résztvevőt választottunk be.
A Sarokházban **egyszerre 6 fő** részére tudtunk **komfortos lakásban, komplex szolgáltatást** nyújtani. Egyéni és csoportos foglalkozásokon segítettük az önálló életvitel kialakítását. A mentálhigiénés tanácsadáson, fejlesztésen túl számítógép-használatot, ételkészítést, háztartás-gazdálkodást tanítottunk. Felkészítettük őket az aktív álláskeresésre. Az életmódváltás nehézségeinek idejére anyagi támogatást is nyújtottunk. Közös szabadidős programokat szerveztünk.

Fontosak a Sarokház programban használt **módszereink** is. A múlt, jelen, jövő feldolgozásához, megtervezéséhez egyéni szociális munkát és csoportfoglalkozásokat alkalmaztunk. Hetente 2-3 különböző hosszúságú, változó tartalmú és módszerű **csoportfoglalkozást** szerveztünk. Legtöbbször klasszikus csoportfoglalkozást tartottunk, ahol reflektáltunk az aktuális egyéni és csoportos történésekre, és az életvitel szempontjából fontos kérdéssekkel foglalkoztunk. A foglalkozások funkciója, célja többek között, hogy fejlessze az önközlés, az érzelmek kifejezésének képességét, általában a kommunikációs képességet. Fontos, hogy a résztvevők többször megéljék a konfliktusok rendezésével a konfliktusok rendezhetőségét, és így további életükben szubjektív lehetőségként éljék meg problémájuk megoldhatóságát.

Számítógép-használati tudást is igyekeztünk mind csoportos, mind egyéni találkozásokon átadni. Ez több okból rendkívül fontosnak tartottuk: növeli a kompetencia érzést, legtöbb résztvevőknek egy új területtel színesíti az életét, valamint a világhoz való kapcsolódásra teremt csatornát nem csak azzal, hogy ténylegesen számítógép segítségével tudnak kommunikálni, vagy híreket olvasni, hanem azzal is, hogy az ilyen témákról szóló be-

Takó János alkotása

6 fő számára életmódváltás a lakhatás megteremtésére és megtartására

szélgetésekből már nem zárják ki magukat abszolút tájékozatlanságukkal.

Egyhetes **háztartás-gazdálkodási tréninget** tartottunk, ahol közreműködő kolléganőnk a lakásban lakás, a háztartási munka, a mindennapi észszerűségek végiggondoltatásával, modellező játékok, feladatok segítségével igyekezett ismereteket, praktikákat átadni. Rendszeresen **főzőcsoportokat** tartottunk, hol a programban dolgozó szociális munkás, hol önkéntes közreműködésével. Több alkalommal a főzőcsoportokhoz szükséges alapanyagok megvásárlását is közösen intézte szociális munkás és programrésztvevő. Közös szabadidős tevékenységként négy **kirándulást** szerveztünk a Budai-hegység és a Pilis legszebb kilátóihoz.

A program során elért eredmények: menet közben távozott két résztvevő, ők a hajléktalanellátáson belül találtak helyet maguknak. Egyikük speciális éjjeli menedékhelyen, másikuk átmeneti szálláson lakik. A programot befejező hat fő közül négyen továbbra is albérletben laknak, míg ketten szenvedélybetegek támogatott lakhatásába nyertek felvételt. A programrésztvevők közül egyvalaki érte el a nyugdíjkorhatárt, ő a program ideje alatt meg is kapta az öregségi nyugdíját. A többiek esetében célnak tekintettük a munkajövedelemhez jutást. A programból kikerülő két kliens egyike rehabilitációs munkahelyet talált. A program résztvevői közül ketten közfoglalkoztatás keretén belül, ketten az elsődleges munkaerőpiacon álltak munkába.

A Hajléktalanokért Közalapítványtól elnyert támogatásból 2016. augusztus 30-ig tudtuk működtetni a programot. Ezután a lakóink egy részének lakhatását a Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium forrásából támogattuk tovább.

LAKÁSBÉRLÉS A PROGRAMBAN

A program indulása ebben a ciklusban nem volt zökkenőmentes. Szerettük volna programunkat 2015 őszén minél korábban megkezdeni, hogy a tél elejére már felvett jelentkezőkkel, teljes kapacitással tudjunk működni. A pályázati döntés ezúttal azonban elhúzódott így késett az indulás is. Következő problémánk a budapesti ingatlanpiac kiszámíthatatlan változása. Jól példázza a bérlakáspiac állapotát, hogy a program megvalósításához jónak ítélt ingatlanokat napok, sokszor órák alatt elkapkodták. Nagyon nehezen találtunk olyan ingatlant mely megfelelt igényeinknek, és hajlandóak voltak kiadni céljainkra. Decemberben sikerült megtalálnunk azt a hat közterületen élő jelentkezőt, akiket alkalmasnak láttunk az együttműködésre, és úgy gondoltuk, ez a program segíthet nekik. Mivel decemberben még nem rendelkeztünk bérelt ingatlannal ezért az Alapítvány időlegesen nem használt ingatlanában kaptak lakhatási lehetőséget. 2016 elejére sikerült bérleményt találnunk, így a résztvevőink átköltözhettek.

OIKOS SEGÍTŐHÁZ

A Menhely Alapítvány és a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusának együttműködése 2015-ben kezdődött. A Magyarországon kis létszámúnak számító görögkeleti egyház kereste a közfeladatellátási lehetőséget a szociális szférában. Ezzel a céllal megalapította az Oikos-Segítőház egyházjogú intézményt.

Alapítványunk ezzel egyidőben a Mádi utcában lévő, két lakásból álló ingatlanjának hasznosításához keresett partnert. A Sarokház projekt 2015-16-os sikeres megvalósítása után olyan program megvalósítására kerestük a lehetőséget, mely hosszú távon kínál fenntartható megoldást a súlyos lakásproblémával küzdő szenvedélybeteg emberek számára. A támogatott lakhatási szolgáltatás biztosítása - új típusú ellátási formaként - mindkét szervezet céljának megfelelt, így 2016 augusztusában megállapodást kötöttünk az intézmény létrehozására.

Az Oikos - Segítőház támogatott lakhatás szociális szolgáltatás olyan embereknek biztosít ellátást, akik **szenvedélybetegségük mellett súlyos lakhatási problémával is küzdenek.** A Segítőház elsősorban azoknak nyújt szolgáltatást, akik korábban **közterületen éltek**, majd valamelyik bentlakásos rehabilitációs intézményben terápián vettek részt, józanságukat hosszútávon szeretnék megőrizni, és további segítségre van szükségük.

Az intézmény **2016 szeptemberi indulása** óta összesen 9 fő vette igénybe a kínált szolgáltatásokat. A hat szobából egyben nők, a többiben férfiak vannak elhelyezve. Valamennyien aktív korú, a felépülésük különböző fázisában lévő szenvedélybeteg emberek. A cél minden esetben az **önállóság** megteremtése az **absztinencia** megtartása mellett. A lakók fele kórházak addiktológiai osztályáról, a másik fele a hajléktalanellátásból került hozzánk.

A ház munkájában az Oikos - Segítőház munkatársán kívül az Alapítvány munkatársai vesznek részt.
w

Mátray Barta Pál alkotása

segítség **9** fő szenvedélybetegséggel küzdő embernek a lakhatás megteremtése érdekében

MENHELY ALAPÍTVÁNY MÓDSZERTAN

A Menhely Alapítvány Módszertana (MAMO) tevékenységével a szociális szakmai munkát hivatott megkönnyíteni. Szakmai módszerek bevezetéséhez, új szolgáltatások megszervezéséhez nyújt szakértői segítséget; szociológiai kutatást, valamint jogvédő és jogsegélyezési munkát végez.

A **Hajléktalanok Jogvédő Fóruma** keretében 1999 óta nyújtunk ingyenes jogi tanácsadást olyan hajléktalan emberek számára, akiket hátrányos helyzetük miatt ért valamilyen jogsérelem. Célunk elsősorban az otthontalanná válás megakadályozása.

„Kulcs-tartó" programunk 2016-ban is működött. A programban lakhatási ügyekkel kapcsolatos jogsegélyszolgálatot működtettünk, amelynek keretében jogi és szociális tanácsadást biztosítottunk a hozzánk fordulóknak. Célcsoportunk elsősorban jelzáloghitel miatt bekövetkezett eladósodás, illetve egyéb adósság miatt került a lakásvesztés veszélyébe, de voltak, akik csak elakadtak lakhatási ügyükben és ezért fordultak hozzánk tanácsadásért.

Célunk a lakásvesztés megelőzése. A tanácsadáson keresztül azt biztosítjuk, hogy ügyfeleink rendelkezzenek mindazon jogi információval, ami a lakhatás megtartásához szükséges, és az információk birtokában megfelelő döntést hozzanak, illetve a lakásvesztés közvetlen közelében segítsünk a kilakoltatás elhalasztásában, megakadályozásában.
A programban két ügyvéd, és egy szociális munkás dolgozik: ellátják a (személyes és telefonos) ügyfélfogadás teendőit, a jogi tanácsadást, az esetek dokumentálását, és az e-mailek megválaszolását. Az esetek követését, megbeszélését team munkában végzik.

E szolgáltatásra jelentkező személyeket elsősorban a családsegítő szolgálatok munkatársai küldik hozzánk. 2016-ban 132 ügyfél ügyével foglalkoztunk, és jellemző volt, hogy egy-egy kliens akár 2-3 alkalommal is visszajött vagy többször telefonált, e-mailezett.

A Menhely Alapítvány vezetésével tizenkét, szociális ellátással foglalkozó szervezetből álló konzorcium működteti a **„Tégy az emberért" Információs és Képzési Központot.**

A Központ tevékenységének célja a szociális szakdolgozók részére naprakész szakmai információk gyűjtése, továbbképzések szervezése, a szervezetek közötti koordináció és információcsere folyamatos működtetése, a szociális ellátás továbbfejlesztése érdekében kutatás-fejlesztés és oktatás. Helyet biztosítottunk kiállításoknak, konferenciáknak, sajtóbeszélgetéseknek, továbbképzéseknek.
A Központnak helyet adó ingatlanban idén jelentős fejlesztést hajtottunk végre, amelynek a költségeit a Hajléktalanokért Közalapítvány finanszírozta.
A beruházás keretén belül teljes felújításra kerültek a vizes helyiségek, állapotuk korábban a rendezvények legnagyobb akadálya volt. A felújítás során egy 40 négyzetméteres irodahelyiség fölé egy galériát építettünk, ide a Módszertan irodája került.

Jogvédő Fórum 2016. - Ügycsoportok előfordulása

Ügycsoport	Alkalom
Polgári, büntetőjogi, munkaügyi szabálysértés	61
Lakhatással kapcsolatos ügyek	34
Tulajdonjog, öröklés	21
Családjog, gyámügy	10
Szociális támogatások	17
Végrehajtás	15
Kártérítés	12
FMS	18
Névre íratás (autó, cég)	5
Összesen	193

A Jogvédő Fórum munkáját 2016-ban többféle forrás tette lehetővé: januártól áprilisig a Norvég Civil Támogatási Alap, májustól augusztusig saját forrás, majd szeptembertől a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatása.

A program megvalósítása során 184 ügyfél 193 alkalommal kereste fel jogsegély szolgálatunkat. Az esetek nagy részében egyszeri tanácsadással, információnyújtással tudtunk segíteni, 3 alkalommal a tanácsadás hosszabb időt vett igénybe, beadványt, fellebbezést, kérelmet fogalmaztunk meg, 9 ügyfelet újabb konzultációra hívtunk vissza.

A Hajléktalanok Jogvédő Fóruma munkatársai három különböző **Jogi Kisokost** állítottak össze az év során. Az egyes kiadványok a szabálysértések, a tartozások és a jogorvoslatok témakörét járták körül. Ezek az összefoglalók honlapunkon elérhetők.

Tábornok a galériámon

A módszertan kapott egy galériát. Az építés napján három mester jelent meg, ketten hetven év felettiek, és egy fiatalabb. Elképesztő munkabírással dolgoztak a nehéz a vassal, mert fémből készült a galéria. Nagy kedvvel, szinte átszellemülten folyt a munka, miközben komplett élettörténeteket hallottunk, sok referencia munkával és egyéni sztorikkal megspékelve. A meg nem született gyermekek szobráról, amit ők kovácsoltak, életcélokról, az elért eredményekről. Megtudtuk, hogy bizony mennyire fontos, hogy az ember világot lásson. Sok helyen megfordultam - mondta egy alkalommal az öreg mester. Hol? - kérdeztem gyanútlanul, mire egy sor ázsiai város neve hangzott el. Csodálkozó tekintetemet látva, leengedte a kezében levő szerszámot, és válaszolt: Dandártábornok voltam a szovjet hadseregben. Akkor jó volt, béke volt, ma már nem szeretnék ott lenni - tette hozzá, és kalapálta tovább a vasat.

Február Harmadika:
78 település, **253** szolgáltató,
10206 válaszadó

184 főnek jogsegély
132 jogi eset a Kulcstartó-ban

A MAMO 2016-ban is gyűjtött információkat az ellátórendszer működésére vonatkozóan a **„Február Harmadika" adatfelvétel-sorozat** folytatásával. A kutatás 1999-től kezdve minden évben ugyanazon a napon zajlik a hajléktalan emberek körében. Célunk egy világosan áttekinthető pillanatfelvétel elkészítése a hajléktalanellátó szolgálatokat igénybe vevőkről, mellyel lehetőség nyílik egyes változások követésére.

2016. február 3-án a országszerte összesen 10 206, utcán élő vagy szállón lakó ember válaszolt a kérdésekre, és 78 településről 253 szolgáltató segítette a felmérést.

A megkérdezett hajléktalan emberek száma lényegében az előző évhez hasonlóan alakult. Meglepetésünkre azonban Budapesten sokkal kevesebb volt a válaszadó idén, mint a korábbi években, pedig a szálláshelyek száma nem változott, és a kihasználtság is a korábbi évekhez hasonlóan közel 100 %-os volt. Miközben vidéken továbbra is növekszik a közterületen élők száma, addig Budapesten az adatfelvétel szerint az előző évhez hasonlóan csökkent.

A felmérés adataiból egyértelműen kitűnik, hogy egyre **mélyül a szegénység,** egyre kilátástalanabb a hátrányos helyzetű emberek sorsa. A hajléktalan emberek munkába állási, megélhetési esélyei szűkülnek, a kiszolgáltatottságuk egyre nagyobb. A még meglévő segítő szervezetek, a különböző önkéntes és támogatott programok, egyéni kezdeményezések olykor a túlélésen túl is segítséget tudnak nyújtani a bajba kerülteknek, azonban ez a tömeges elnyomorodást, annak folyamatos újratermelődését nem képes megállítani.

Ezért több szakember **Kiáltványt** fogalmazott meg a helyzet megváltoztatása érdekében, melyben javasolják, hogy a büntetés helyett inkább azt foglalják helyi és országos jogszabályokba, hogy ha valaki segítségre szorul, akkor a helyi közösség más tagja nyújtson számára - lehetőségeihez mérten - segítséget közvetlenül, vagy ha erre nem képes, akkor legalább hívja a megfelelő szervezetet, vagy embert, hogy a bajba jutotton segítsen. Mindezzel talán csökkenteni lehetne a naponta szemünk előtt lezajló emberi tragédiák számát.

2016. február 3-i Adatfelvétel:
10 206 válaszadó 78 településen
253 szolgáltató szervezet segítségével

FELKAI BÉLA-EMLÉKDÍJ

A Menhely Alapítvány 2012 decemberében elhunyt munkatársa, Felkai Béla emlékére díjat alapított. A díj oklevelet és pénzjutalmat magába foglaló sajátos szakmai elismerés, ahol **maguk az otthontalan emberek jelölik a nyertes szociális segítőt.**
A díjat 2016 őszén a Menhely Alapítvány szociális munkása, **kollégánk, Matlári Ferenc kapta.**

Az eredetileg agrármérnöknek készülő Ferenc 2003 óta dolgozik alapítványunknál. A véletlen hozta erre a pályára, amikor egyik barátja szólt, hogy lenne ez a lehetőség. "Idegenkedtem ettől az egésztől" - mondta a kezdetekről, de aztán belejött. "Nagyon jó a munkahely. És ugyan sok problémát lehet felvetni a hajléktalanellátással kapcsolatban, de mégis van benne valami nagyon emberi. Erős ez a közeg."

Hogy miért jó érzés ezt a munkát csinálni, egy történettel illusztrálja. Két éve figyelemmel kíséri a sorsát kliensének, aki elvált, két gyereke közül az egyik anyjával, a másik nevelőszülőknél él. A férfi sokáig élt közterületen, voltak jobb és rosszabb periódusai. Most azonban egy olyan lakhatási programba került be, amelynek résztvevőit személyes tanácsadással, csoportfoglalkozásokkal segítik. A férfi sok problémával küzd, ezért kitalálták, hogy egy alkalomra összehozzák a gyerekeivel. Elvitték volt feleségéhez, majd vele és nagyobb fiával elmentek a vidéki nevelőszülőknél élő kisebbik fiukhoz, éppen iskolai farsang idején.

A szociális munkás arra számított, hogy érezhető lesz majd a gyerekeken az apjuk nehéz sorsa, de nem így volt. Mindketten kiegyensúlyozottak voltak. A nagyobb kitűnő tanuló, a kisebb pedig nagyon szeretetteljes gyerek, aki határtalanul boldogan fogadta az apját, és órákig el sem engedte a kezét. „Amikor itt, Pesten látunk egy hajléktalan embert, ezt nem tudjuk elképzelni, hogy valaki így szeresse őt, azt hisszük, ilyen nincs is."

Az összefoglaló Ballai Vince riportja felhasználásával készült:
http://abcug.hu/olyan-nincs-hogy-valaki-igy-szeressen-egy-hajlektalant/
(2016.12.30.)

A Felkai Béla-emlékdíj díjazottja

5189 résztvevő a programokon
297 fedél nélkül élő ember és
19 szervezet együttműködése
3 év közös munkája:
jogi tanácsadás és képzések, érzékenyítő programok, „Hajléktalan Jogok Nyilatkozata”

3E PROGRAM

Az **Elfogadás - Előítélet-mentesség - Esélyegyenlőség (3E)** programunk célja a hajléktalan emberek jog- és érdekérvényesítő képességének fejlesztése, és a fedél nélkül élő emberekkel szembeni előítéletek csökkentése volt.

A program megvalósítása során együtt dolgoztak a Hajléktalanok Jogvédő Fóruma és az Első Kézből a Hajléktalanságról (EKH) programunk munkatársai. (Mindkét programról írtunk részletesen 2016. évi beszámolónk adott fejezetében.)

A 3E program a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásában működött 2013 októbere és 2016 márciusa között.

A lakosság elérésével célunk volt, hogy a többségi társadalom hozzáállása emberközpontú, az egyént figyelembe vevő, és segítő szándékú legyen.

A hajléktalan emberek elérésével a kiszolgáltatott élethelyzetbe került emberek érdekérvényesítő képességét kívántuk fejleszteni: egyrészt az őket érintő, vagy aktuálisan ügyeikkel kapcsolatos jogi ismeretek átadásával; másrészt az EKH-programokba bevonásukkal, mely során megerősödik önbizalmuk, nő önbecsülésük, és fejlődik kifejezőkészségük.

A három év alatt az Első Kézből a Hajléktalanságról (EKH) programunk keretében tovább bővítettük saját érzékenyítő programjainkat (több résztvevő és több érintett). Támogattuk a bevont partnerszervezeteket, azzal a szándékkal, hogy az ismertetett programokat saját maguk is megvalósíthassák.

Érzékenyítő programsorozatunkkal:

- 176 alkalommal mutathattuk be a lakosságnak, intézményeknek projektjeinket (Városi Séta, Rendhagyó Osztályfőnöki Óra stb.),
- 4196 emberhez juttattuk el érzékenyítő üzenetünket,
- 3 kerekasztal-beszélgetésen vettünk részt.
- 31 fő „Élő Transzparenst” képeztünk (17 csoportos találkozó során) és vontunk be EKH-programjainkba.

Jogvédő, esélyegyenlőséget teremtő tevékenységünk során:

- 421 kliensnek nyújtottunk konkrét jogi tanácsadást,
- 154 ember vett részt „Mindennapi Jogi Ismeretek” című csoportos jogi képzésünkön,
- 9 kisokost készítettünk jogi és érdekvédelmi témakörben,
- megalkottuk a **„Hajléktalan Jogok Nyilatkozatát”** mely a jogalkotók és a települési közösségek számára fogalmaz meg ajánlásokat.

A hazai társszervezetek és a szakmában dolgozó kollégák elérésével célunk volt e közösségek fejlesztése, a jogismeret és az érdekérvényesítés erősítése, illetve a különböző érzékenyítő programjaink átadása, ezzel a közvélemény általánosító és előítéletes hozzáállásának megváltoztatása.

A 18 bevont szervezet eredménye a három év alatt:

- 15 szervezet tudta a 3E program végéig megvalósítani az eltervezett feladatokat,
- 37 alkalommal szerveztek ún. akciótevékenységet,
- 993 fő vett részt érzékenyítő programjaikon,
- 266 fedél nélkül élő embert vontak be az akciótevékenységekbe,
- ezzel összesen 1259 személyt értek el a programokkal.

A partnerszervezetek akciók sorozatát valósítottak meg, bevonva a lakosságot, és saját klienskörüket egyaránt. Volt közös tájtakarítás, melynek során erdőrészeket, túraútvonalakat, városkörnyéki lakott területeket tisztítottak meg. Szerveztek az ügyfelek jogi képzésére és érdekérvényesítő képességének fejlesztésére alkalmas mentálhigiénés képzést. Rendeztek több állomásos vándorkiállítást, ahol az ügyfelek fazekasmunkáit tekinthették meg az érdeklődők. Bemutattak egy, a hajléktalanság témájában írott drámapedagógiai művet is az érintettek előadásában.
A kapcsolattartás partnereinkkel 6 különböző képzéssel, 7 negyedéves találkozóval és folyamatos konzultációkkal valósult meg.

A program ideje alatt megjelent:

- a Fedél Nélkül utcalapban 4 négyoldalas melléklet a 3E tevékenységéről,
- 9 online és nyomtatásban is terjesztett kisokos,
- 83 sajtócikk, a programról,
- és végül a program összefoglaló videója.

A program hatása:

- rendszeressé váltak az **EKH-Klubok**, melyekben intézményesült az ügyfelek programba vonása, képzése és megerősítése,
- elkészítettük az EKH weboldalát (**www.menhely-ekh.hu**) a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának köszönhetően,
- közvetlenül összesen 5930 személyt értünk el,
- nyomtatott kiadványainkkal legalább 31 ezer emberhez, online megjelenéseinkkel pedig ennél is többekhez szólhattunk.

A program megvalósulásának éveiben magunk is alakultunk, fejlődtünk. Többek között a Hajléktalan Jogok Nyilatkozatával kapcsolatos közös fellépés megmutatta, mennyire fontos a más szervezetekkel közösen végzett érdekérvényesítő tevékenység. Hálózat- és közösségszervezési feladataink fontos új tapasztalatot hoztak számunkra.
Eközben természetesen tanultunk magunkról is mind szervezetileg, mind a szükséges munkamódszerek finomításában. Alkalmunk nyílt továbbá tudásunkat, tapasztalatainkat képzési anyagok formájában összefoglalni.

3E elfogadás előítélet-mentesség esélyegyenlőség

EKH – ELSŐ KÉZBŐL A HAJLÉKTALANSÁGRÓL

A Menhely Alapítvány társadalmi érzékenyítő Első Kézből a Hajléktalanságról (EKH) programját több éve fejlesztjük. Az EKH programok személyes élményt nyújtanak az érdeklődő személyeknek, csoportoknak. Elkötelezetten hiszünk abban, hogy amit, és akit megismer az ember, azzal gazdagabb lesz, a világot a maga összetettségében látja, előítéletei csökkennek. A hajléktalanság állapota sok problémának a magva - ennek feltérképezésére vállalkozunk az EKH program keretében. A programban közösen dolgoznak szociális munkások, hajléktalanságot megtapasztalt emberek, valamint önkéntesek.

A programot 2016-ban a Norvég Civil Támogatási Alap, a Hajléktalanokért Közalapítvány, a Magnet Magyar Közösségi Bank, valamint magánszemélyek és önkéntesek támogatták.

Az EKH népszerű iskolai programja a **„Rendhagyó Osztályfőnöki Óra”**. Az órán a diákok otthon nélküli emberekkel, élettörténetükkel ismerkedhetnek meg. Szituációs játékban élhetik át a hajléktalan emberek mindennapi élethelyzeteit, nehézségeit, konfliktusait. Hiszünk abban, hogy a találkozás eloszlatja a kölcsönös félelmeket és előítéleteket, a diákok nyitott és szolidáris felnőttekké válhatnak, az órákon szereplő hajléktalanok pedig önbizalmukban, emberi méltóságukban megerősödve vállalják önmagukat, és saját sorsukat is tevékenyebben akarják jobbá tenni. A gyakorlott óraadók EKH klubokban adják át az új jelölteknek tapasztalataikat kommunikációs és szituációs tréningek segítségével. Mára 10 állandó tagunk van, köztük 3 tag moderátorként vesz részt az órákon. 2016-ban 25 különböző intézményben 38 rendhagyó osztályfőnöki órán szerepeltünk, 1 158 diákot és tanárt értünk el. Az év során 8 új iskolából kaptunk meghívást, melyből az egyik egy egyetemre, négy pedig vidékre szólt.

A **„Lépjen Be a Nappalimba!” - városi séta hajléktalan szemmel** olyan speciális idegenvezetés, ahol a túravezetők egyike hajléktalan ember, másikuk szociális munkás. Segítségükkel a séta résztvevői a hajléktalan ember szemszögéből láthatják a közterületeket, akár éppen azokat, ahol maguk is mindennap megfordulnak. Az idegenvezetők olyan helyeket mutatnak meg, melyek a hajléktalan emberek számára jelentőséggel bírnak, és közben történeteket mesélnek a saját életükről. Az év során 9 sétát vezettünk, két tapasztalati szakértő túravezetővel és három szociális munkás közreműködésével. Sétáinkon 62 fő vett részt, a visszajelzések szerint értékes érzékenyítő programot teremtettünk. 2016-ban a Hajléktalanokért Közalapítvány, valamint a Magnet KAP2016 program támogatása segítette a séták szervezését, így nyílt alkalmunk képzést tartani túravezetőinknek, valamint egy harmadik, személyes sétaútvonalat kialakítani a 13. kerületben.

Az **„Élő Könyvtár”** olyan emberekből áll, akik előítéletekkel és sztereotípiákkal gyakorta szembesülő csoportokat képviselnek, és akik gyakran diszkrimináció és társadalmi kirekesztés áldozatai. Mindegyikük egy-egy sorstörténet, akiket ki lehet „kölcsönözni” az életükre kíváncsi embereknek egy személyes beszélgetés erejéig. A beszélgetés során, a hallottakat végiggondolva, jobban megérthető a helyzetük, és az érdeklődők elfogadóbbá válhatnak irántuk. Élő Könyvtár szolgáltatást 2016-ban egy alkalommal nyújtottunk.

A „Közösségi Ebéd” hasonló programunk, mely során többen együtt beszélgetnek egy speciális élethelyzetben élő - például hajléktalan - emberrel, 2016-ban ezt a programot nem közvetítettük ki.

2016-ban új elemmel egészült ki érzékenyítő programunk. A Mentőcsónak Egység - Stereo Akt színházi műhely rendezésében, valamint a BMSZKI partnerségével **„Cím Nélkül / hajlék-kaland-játék”** címmel színházi társasjátékot hoztunk létre. A bemutató a MU Színházban volt, s azóta a Jurányi Inkubátorházban, valamint középiskolákban léptünk fel, mintegy 200 felnőttet és diákot elérve. A darabot 2016-ban a 40 legfontosabb színházi előadás közé választották színházi kritikusok. A darab próbafolyamatában résztvevő két kollégánkat a Magnet Bank KAP2016 programja támogatta.

Az elmúlt évben **Civil Kurázsi** néven partnerséget alkottunk tíz másik civil szervezettel, amelyek hozzánk hasonlóan előítéleteket csökkentő előadásokat tartanak a fiatal generációnak, pl. a nők elleni erőszak, a kisebbségek elfogadása, ill. az érdekvédelem területein. Iskolákban szervezett érzékenyítő napokra ajánljuk magunkat olyan szervezetekkel együtt, mint pl. az Amnesty International Magyarország, a Labrisz, a NANE Egyesület, vagy a Védegylet.

Cím Nélkül színházi társasjáték előadása

3 Városi Séta útvonal
9 séta 62 résztvevővel

48 alkalom során **1230** ember vett részt érzékenyítő programjainkon

Novembertől havonta **2** Cím Nélkül-előadás mintegy **200** néző számára

FEDÉL NÉLKÜL – OTTHONTALAN EMBEREK MŰHELYE

A forgalom ötöde a fővároson kívül zajlik.

Kiemelt Terjesztői Klub: szabadidő, munka és önkéntes tevékenység rendszeresen

232988 példányban jelent meg az utcalap naponta **130-160** terjesztő munkája

A Fedél Nélkül az első magyar nyelvű utcalap, szerzői és terjesztői is jórészt otthontalan emberek. A lap **kiadója** a Menhely Alapítvány. Célunk egyrészről, hogy a velünk kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek értelmes, **hasznos tevékenységet végezhessenek;** otthontalan alkotók megjelenési lehetőséghez, terjesztőink, a lap árusításából jövedelemhez jussanak. Másrészről szerepet kívánunk adni a közösségi társadalom felé nyújtott szolgáltatásoknak, fontosnak tartjuk a lap szerepét az **előítéletek kezelésében,** csökkentésében. Munkánkban az esetkezelő és a közösségi szociális munka teljes eszköztárát igénybe vesszük.

A lappal kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek nagyobb része a **terjesztésbe** kapcsolódik be, zömében anyagi helyzetük jobbítása érdekében. Terjesztőink, néhány kivételtől eltekintve hajléktalan emberek, akik terjesztési szabályzatunkat betartva, fényképes kitűzőnket viselve, kollegáinkkal együttműködve árulhatják a Fedél Nélkült. **A lap nem ingyenes.** Abban hiszünk, a munkával szerzett javak többet érnek, mint az ingyen kapottak, s hogy a terjesztő munkájának haszna nem csak anyagi haszon.

Azt valljuk, **nincsen ember érték nélkül**. Munkánk arra épül, hogy mindenki adhat valamit. Nem fogadhatjuk el a segítséget, ha nem tudjuk viszonozni. Munkatársaink minden nap adnak valakinek valamit - valamiért. Alkotásokat a szerkesztőségnek - saját hangjuk erősítéséért, lapunk példányait az olvasóknak - anyagi javakért, közösségi munkát a lakosság különböző csoportjai felé - a sorstársaikat sújtó előítéletek mérsékléséért.

A lap indulása óta, 2016 végéig 2353 terjesztőt regisztráltunk. 2016-ban 90 új **terjesztő** felelt meg felvételi beszélgetésünkön, zömében csökkent munkaképességű, vagy a munkaerőpiacon hosszú ideje passzív ember, közülük 61-en maradtak munkában legalább egy hónapig, 38 fő ma is dolgozik. Az egy-egy napon dolgozó terjesztők száma (130-160 fő) 2016-ban sem változott. Az év során 725 helyszíni ellenőrzést végeztünk. A BRFK Közlekedésrendészete balesetvédelmi oktatásokkal segítette munkánkat, az ezen való részvétel kötelező feltétele a teljes jogú terjesztői igazolvány kiadásának.
Idén a Fedél Nélkül 232 988 példányban jutott el az olvasókhoz. A majd 15%-os emelkedés nagyrészt köszönhető **581. számunknak,** mely két utánnyomással, összesen 37000 példányban kelt el. A megszűnő Népszabadság szerkesztőségének munkatársai búcsúírásaikat ajánlották fel lapunknak. Az igen nagy visszhangot keltő akciónak köszönhetően valódi roham folyt lapunkért a köztereken. Az extra érdeklődés a hazai és a nemzetközi sajtó, az olvasók és a terjesztők részéről is megnyilvánult. A sok munka megtérült, az akcióval komoly bevételhez, számos új olvasóhoz, adományozóhoz és önkénteshez jutottunk, vagyis sikere hosszú távon is érezhető lesz. Az akcióról külön írásunk számol be.

Vidéki jelenlétünk már stabil. 2016-ban a pécsi A Város Mindenkié csoport segítségével 6 terjesztő állt munkába Pécs belvárosában, Veszprém után a második jól működő vidéki bázis jött így létre. Az év során 21 vidéki településen is dolgoztunk, Teljes forgalmunk ötöde zajlik a fővároson kívül.

A havi rendszerességű **Kiemelt Terjesztői Klubunk** célja az együttlét, az összetartás erősítése, ellátogattunk többek közt az Állatkertbe, a Budakeszi Vadasparkba, a Szépművészeti Múzeumba, a Zeneakadémiára is, piknikeltünk a Hárs-hegyen, az év leginkább várt eseményére, a balatoni nyári táborra pedig sok terjesztőnk már februártól takarékoskodott. A csoport majd minden tagja közösségi munkát végez, sokan vesznek részt Első Kézből a Hajléktalanságról c. programunk-

Májusi Szellő - Év Alkotása 2015. Díjátadó zsűrije

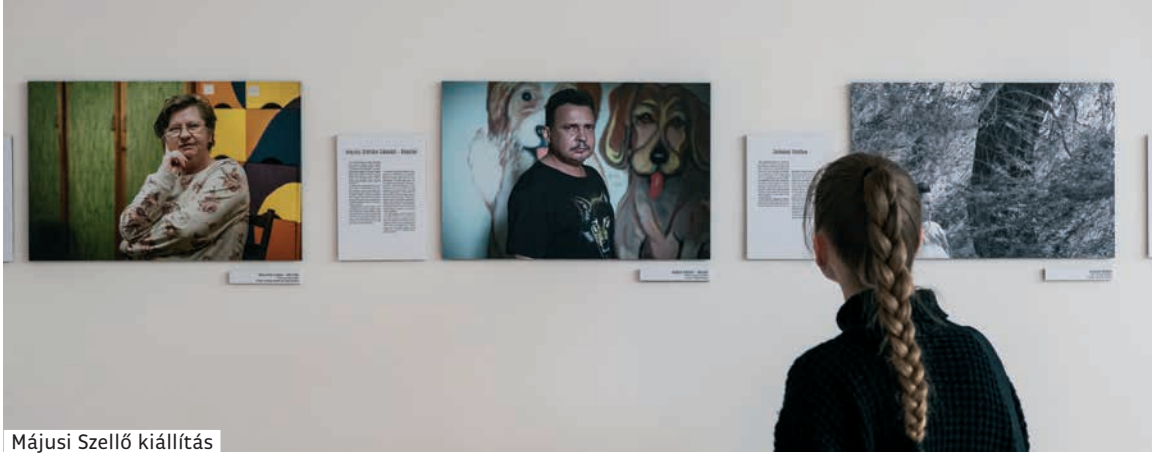

Májusi Szellő kiállítás

ban, sokan vállalnak külön feladatot terjesztőtársaik segítésére, a klub tagjai többek között dolgoznak önkéntes raktáros, postás, aprópénzbeváltó, utcai ellenőr, mentor pozíciókban.

A Fedél Nélkül mintegy nyolcvan **alkotó hajléktalan emberrel** tartott kapcsolatot 2016-ban. Kézirattárunkban több mint hatszáz szerző jórészt kiadatlan kéziratát őrizzük, weboldalunkon több ezer már megjelent alkotás található. Szerzői gárdánk zömében otthontalan alkotókból áll, mindemellett koncepcionális váltás is zajlik alkotói hálózatunkban. Közös projekteket szeretnénk létrehozni a kortárs szerzőkkel, a hajléktalanságtól nem sújtott, de gyengén menedzselt, tehetséges alkotókkal, valamint a már jónevű irodalmárokkal is. Az év során 86 szerzőnk 365 alkotását jelentettük meg lapunkban, ezzel is publikációs lehetőséghez juttatva otthontalan művészeket. Irodalmi tevékenységünket ma már többek között olyan személyiségek segítik, mint Tóth Krisztina, Baranyi Ferenc, György Péter, Röhrig Géza, Kukorelly Endre.

Az utcalap 2004-ben hirdette meg folyamatosan futó **Művészeti Pályázatát** otthontalan alkotók számára. 2016 végéig összesen 3235 pályázat keretében 9012 pályamunkát kaptunk és 377 alkotó kedvű hajléktalan emberrel kerültünk kapcsolatba. Az elmúlt évben nagy fájdalmunkra több alkotónkat elveszítettük, ugyanakkor 11 új szerző kapcsolódott a programba. A nyertes pályázatok díjazására az év során összesen 403 000 forintot fordítottunk. A díjátadó ünnepségeket havonta tartjuk, alkalmanként 4-10 alkotónk részvételével.

Az **Év Alkotása díjátadó** keretében a 2015. évi pályamunkák közül a többek közt Fekete András és Tóth Krisztina nevével fémjelzett zsűri választotta ki az Év Versét, Prózáját és Képét. A 2016 tavaszán „Májusi Szellő" címmel a K11 Művészeti és Kulturális Központban megtartott díjátadót egyben alkotóink munkáira, valamint a művészeti mecenatúrára való figyelemfelkeltésnek is szántuk. Olyan új partnereket sikerül megnyerni ügyünknek, mint György Péter esztéta és Csuja Imre színművészek. Mintegy 80 érdeklődő jelent meg a színpadi előadással, felolvasással színesített eseményen.

2016-ban több **kiállítást** is rendezhettünk. A Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológiai Intézetében többhetes tárlatunk volt, a K11 Művészeti Kulturális Központban képzőművészeti és fotókiállításunkat láthatta a közönség.

Szeptemberben **felolvasóestet** tartottunk az „Eleven Ősz" programhétvégén a Bartók Béla Boulvardon, valamint kiállításunk nyílt a debreceni Nagyerdei Víztoronyban. Szász Lilla és Eifert János fotóművészek kurátorsága mellett három képzőművészünket bemutató kiállításunk valósult meg a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Túl az Óperencián" címmel.

Ismét meghívást kaptunk a Pszinapszis rendezvényre, melyre most személyes történetet, **életmesét** vittünk a közönség számára két alkotónk közreműködésével. A Balassi Intézet **műfordító** tanulói lefordították néhány költőnk versét, egy szakközépiskola magyartanára rendszeresen **elemzi** diákjaival alkotóink költeményeit, akiket több alkalommal is meghívtak az iskolába felolvasásra és közös kreatív írás gyakorlatokra.

A My Budapest Photo Projekt keretében otthontalan emberek készíthettek fotókat egy naptárhoz, melyben két szerzőnk **díjat nyert.**

2017-re több **együttműködésre** van kilátásunk: az Eleven Blokk galéria tavaszi megnyitója a Fedél Nélkül alkotóinak képzőművészeti alkotásaival fog megvalósulni. 2017 januárjában lesz a Leé József verseiből elkészült, Rendben élni című monodráma premierje, valamint a 2015-ben bemutatott Egyetlen hajléktalan című opera is új előadásokkal jelentkezik.

A 2014-ben elhunyt kiemelkedő tehetségű szerzőnk és pótolhatatlan barátunk, **Leé József Bánom is én** című verseskötetét a Budapest Bank Alapítvány, néhai Dénes András, és magánszemélyek támogatásával 2016 októberében mutathattuk be az Írók Boltjában, György Péter esztéta, Tóth Krisztina, és Baranyi Ferenc költők méltatásában. A kötet több héten át szerepelt az Írók Boltja sikerlistáján.

9 012 pályamunka,
377 alkotó kedvű hajléktalan ember,
120 díjat nyert alkotás

2016-ban **86** szerző **365** alkotását publikáltuk a nyomtatott lapban

Májusi Szellő - Év Alkotása 2015. Díjátadó

2016 végén újabb pótolhatatlan tehetségünk, **Deli Bálint** ment el. Reményeink szerint verseskötete 2017-es megjelentetésével méltón emlékezhetünk rá.
A Művészeti tevékenységünkhöz kapcsolódó programjainkat a 2016-os évben pályázati forrásokból, lakossági adományokból és rendezvényeink jegybevételéből valósítottuk meg.

Otthontalan emberek és önkéntesek közös munkájával működik a **„Sztárokkal beszélgetünk”** projektünk, melyben szerzőink ismert személyiségekkel készítenek interjúkat a lap számára: Für Anikó, Schell Judit, Fischer Iván, Röhrig Géza, Lackfi János szólalt meg idén a Fedél Nélkülben. Az interjúkat készítő alkotók munkájának összehangolása céljából létrehozott **Nyitott Szerkesztőségi Üléseken** a csatlakozni kívánó terjesztők, szerzők és önkéntesek egyaránt részt vehetnek.

Az előző évhez hasonlóan 2016-ban is közel félszáz magánember támogatta **önkéntesen** munkánkat, 24-en rendszeresen, összesen 3 284 órányi munkával segítettek. Folytattuk önkéntes hálózatunk átalakítását, formalizálását. Célunk, hogy a hasonló, vagy egymással összefüggő feladatokat végző önkénteseink egymással is szorosabb kapcsolatot tartva, nagyobb önállóságot élvezve, nagyobb hatékonysággal tudjanak dolgozni.

Legújabb, nagy reményekkel létrehozott **Művészeti Csoportunk** alapvető feladata művészeti tevékenységünk fellendítése, alkotóinkkal való kapcsolattartástól a rendezvények szervezéséig.

A jövőben terjesztői hálózatunk folyamatos fejlesztésén túl legtehetségesebb szerzőink menedzselését kívánjuk erősíteni, célunk, hogy az őket megillető helyen, a kortárs magyar irodalmi élet krémjében említsék nevüket. 2017-ben újabb neves művészek megnyerésével erősítenénk presztízsünket, tervezzük a saját kiadású **Fedél Nélkül-könyvek** sorozat harmadik-negyedik darabjának megjelenését, szervezünk kiállításokat, felolvasóesteket, író-olvasó találkozókat.
Célunk, hogy szociális szervezetként és művészeti intézményként is kiemelkedőt nyújtsunk, a velünk dolgozó otthontalan emberekkel, önkéntesekkel, partnerekkel együtt enyhítsük a hajléktalan embereket sújtó előítéleteket.

Leé József:
Gondolatok a nincstelenségről

Ma már tudom, mit ér a nincs.
Ma már, mikor
a van rég elkerül.
S csak az maradt:
el kell viselnem, emberül.

Igen, tudom, mit ér a nincs.
Hogy lehet mégis drága kincs,
ha nincs ugyan,
de volt, - egyszerre elveszett,
megõrzi azt a képzelet,
feledni többé nem lehet.

S tudom, mit ér,
mért fáj a nincs,
ha nincs, és nem is volt soha,
még álomnak is csak ostoba.
Sorsom. Törvény. Isten szava,
hogy nincs, nem volt, el sem jöhet,
hiány. - nem pótolja a képzelet:
nekem még ennyim sem lehet.

félszáz önkéntes segítő
3 284 órányi munkája

Fedél Nélkül Terjesztői Karácsony

FEDÉL NÉPKÜL – A NÉPSZABADSÁG UTOLSÓ SZÁMA

A Fedél Nélkül utcalapban az otthontalan alkotók jutnak megjelenési lehetőséghez, ezért a felfüggesztése következtében otthontalanná vált napilap, a korábbi Népszabadság szerkesztőségéhez kötődő újságírók ötletére is igent mondtunk. Az általuk felkértek írásait a lapunk 2016. október 20-án megjelenő, 581. számában, összefűzött mellékletként jelentettük meg.

Célunk a „Fedél NÉPkül" különszám megjelentetésével elsősorban az utcalap szellemiségéhez hűen **hang és fedél adása** volt. A cikkek, írások nagyrésze a hajléktalanságról szólt. Vallomások, érzések, párhuzamok jelentek meg, sokszínűen. **Emelt fővel és magas színvonalon** beszéltek mindarról, ami velük, velünk történnek, ahogy váratlanul elmosódtak a határok a hajlékkal bíró és hajléktalan emberek között.

A nyomtatott lap rendszeres, kétheti megjelenésének napján, 2016. október 20-án a szokásos terjesztői csapattal együtt a sajtó képviselői is nagy számban jelentek meg (a hír pár nappal korábban a közösségi médiában, majd a sajtóban futótűzként terjedt). A nagy érdeklődésre számítottunk, de azért váratlanul ért mindenkit a mértéke. 11 órára mind a 12 500 példány elfogyott, így menet közben a lap utánrendelésén kezdtünk dolgozni, és további 24 500 példány jelent meg még utánnyomásban.

Mind a Menhely Alapítvány, mind a Fedél Nélkül honlapján, valamint a közösségi oldalainkon folyamatosan frissített cikkben értesítettük az aktuális helyzetről és lehetőségekről az érdeklődőket.

Az **online elérhetőséget** – elsősorban vidékre – a rendes terjesztés 2 hetére biztosítottuk, valamint kérésre postáztuk is a lapot, amit önkéntesekkel közösen oldottunk meg. Mindeközben nagyon fontos volt, hogy a terjesztők számára folyamatosan rendelkezésre álljon mind a nyomtatott lap, mind az élmények átbeszélésének lehetősége. A hét elejétől kezdve már felkészítettük őket a várható eseményekre (média- és tömegérdeklődés). A terjesztés két hetében terjesztőink is sokszoros munkát végeztek.

Számszerű eredmények:

- **37 000 eladott példány**, mely a szokásos kétheti példányszám ötszöröse,
- **1800-nál több online támogató** az adhat.hu felületén,
- 3 700 000 Ft adomány az online támogatóktól a Fedél Nélkül munkájára,
- a terjesztők számára kb. háromszoros többletadomány (a terjesztők a lapot megvásárolják, majd adományért adják tovább az olvasóknak).

Nem számszerűsíthető eredmények:

Nagyon gyors és intenzív villámkampányunk hatalmas médiaérdeklődés és **társadalmi támogatás** mellett, egy hónap alatt zajlott le. Egyik napról a másikra az országos médiába kerültünk egy olyan történettel, melyben minden fél nyert.
A visszajelzések alapján nyilvánvaló lett számunkra, amit korábban csak sejthettünk: más dimenziókban is nagy jelentőségű volt az akció. Egyrészt segített **ráirányítani a figyelmet a hajléktalanságra**, az otthontalan emberek gondjaira, a rájuk figyelés fontosságára. Másrészt nagyon fontos szerepe volt abban a **gyászmunkában**, amit az egyik napról a másikra bezárt napilap, a Népszabadság olvasótáborának, és a szélesebb közönségnek kellett elvégeznie. Harmadrészt, és nekünk ez igazán fontos volt: a hajléktalan terjesztők végre átélhették nagyban is, amivel eddig kevésbé egyértelműen találkoztak: az érzést, hogy **most ők adtak valami fontosat a többségnek**.

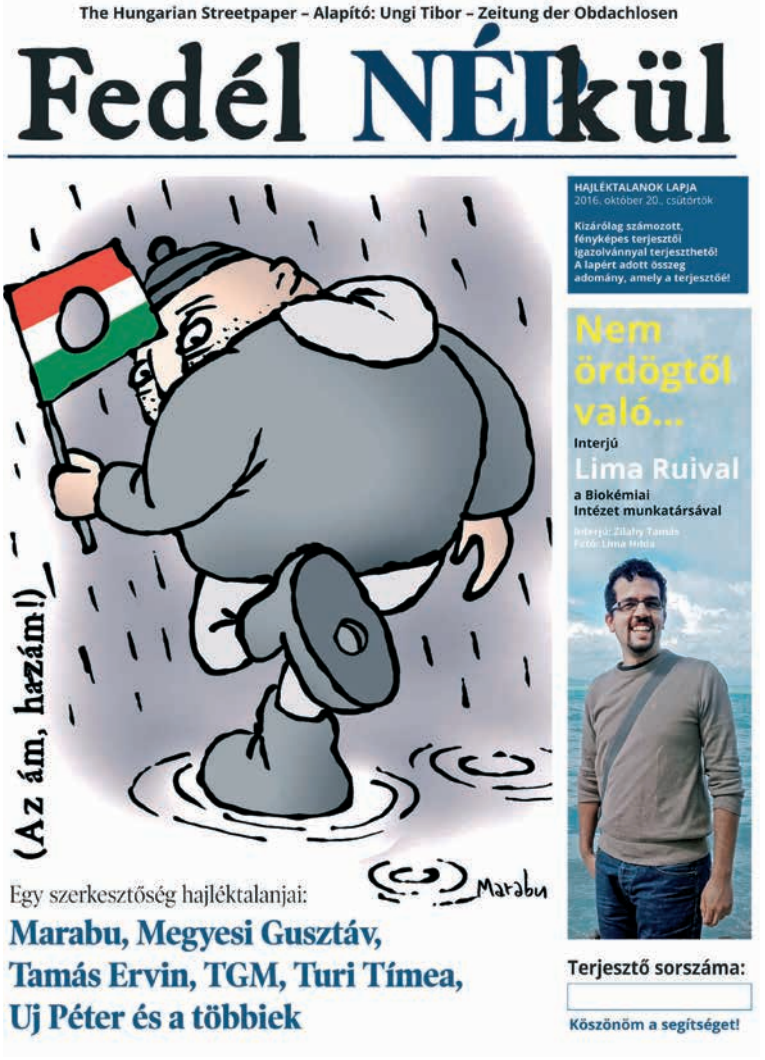

2016 RENDEZVÉNYEI, ESEMÉNYEI, KÖZLEMÉNYEK, ADOMÁNYOK

A Menhely Alapítvány története során mindig is törekedtünk közösséget létrehozni azzal a céllal, hogy csoportoknak, szervezeteknek, különböző érdeklődésű embereknek segítsünk megérteni a hajléktalanság nehézségeit, megmutassuk a segítségnyújtás lehetőségeit. Legalább ennyire fontosnak tartjuk a különféle társadalmi rétegeket érzékenyítő programjainkat. Munkatársak, önkéntesek, támogatók, baráti és művészeti körök fognak össze minden évben a hajléktalan emberek sorsának jobbításáért.

JANUÁR-FEBRUÁR

Alapítványunk létrehozásáának negyedszázados jubileuma alkalmából, 2015 második felében indítottuk **M25 blog**unkat. Az időről időre megjelenő tartalmakban rövid írás és egy-egy kép fonódik össze, felvillantva a hajléktalan lét és a szociális munka mindennapjait.

MÁRCIUS

E hónapban egy kommunikációs ügynökség sajátos kísérletethez kérte segítségünket. Filmre vették, amint egy beavatott hajléktalan, a Fedél Nélkül utcalap terjesztője, a forgalmas pesti utcán ötszázforintosokat nyújtott át a járókelőknek. A kísérlettel azt kívánták megmutatni, vajon hogyan reagálunk arra, ha nem fizetni kell, sőt mi kapunk egy összeget egy elesett embertől. A kísérlet szomorú képet mutatott: úgy tűnt, általános a közvélekedés, hogy **„nem kell nekünk a hajléktalanok pénze”.**

A Közélet Iskolája **vándorkiállítás**ának tárlata nyílt a Kürt utcai intézményben. A kiállításon bemutatott anyag a 20. századi magyar lakhatási mozgalmak munkáját mutatta be, nagy alapossággal.

A 3E programunk lezárásaként elkészült a programról szóló rövid **videófilm**, melyben számot adtunk a program küldetéséről és a három év alatt elért eredményekről.

ÁPRILIS

Újra lehetőséget kaptunk az **Adománykonyha** működtetésére a Szimplakert Vasárnapi Háztáji Piacán. Önkéntes csapatunkkal receptet vittünk, hozzávalókat vettünk, majd kétféle ételből 200 adagnyi ételt főztünk közösen, s azt adományért szolgáltuk fel a piac vendégeinek.
A gyűjtött bevétel a nálunk lakó hajléktalan emberek étkezését támogatta.

Az ELTE kollégiumának rendezvényén, a **Kerekes-napokon**, majd a **Pszinapszis** Pszichológiai Napokon vettünk részt. Immár több éve vagyunk jelen az egyetemisták és érdeklődők rendezvényein, ahol játékra és beszélgetésre hívjuk az érdeklődőket, bemutatjuk munkánkat és a Fedél Nélkül újság művészeti tevékenységét. Itt mindig jó alkalom nyílik a közös gondolkodásra a hajléktalanságról, a társadalmi toleranciáról. 2016-ban életmesék előadásával és felolvasással készültek a Fedél Nélkül alkotói.

„Hajléktalan (t)örvény - Lehet-e az ingoványra építeni?” címmel adtuk ki **sajtótájékoztató** keretében Gyorsjelentésünket a 2016. február 3-i, immár 18. országos hajléktalan adatfelvétel eredményeiről.

A felmérés adataiból egyértelműen kitűnik, hogy egyre mélyül a szegénység, egyre kilátástalanabb a hátrányos helyzetű emberek sorsa. Ezért több szakember **Kiáltványt** fogalmazott meg a helyzet megváltoztatása érdekében. Javasolják, hogy a büntetés helyett inkább azt foglalják jogszabályokba, hogy ha valaki segítségre szorul, akkor a helyi közösség más tagja nyújtson számára - lehetőségeihez mérten - segítséget közvetlenül, vagy ha erre nem képes, akkor legalább

Pszinapszis 2016.

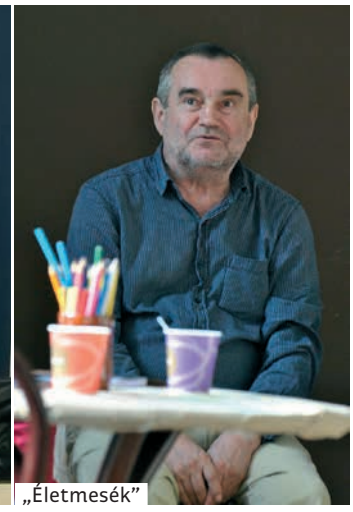
„Életmesék”

Bánkitó Fesztivál

Sziget Fesztivál

hívja a megfelelő szervezetet, vagy embert, hogy a bajba jutotton segítsen. Mindezzel talán csökkenteni lehetne a naponta szemünk előtt lezajló emberi tragédiák számát.

MÁJUS

A hónap elején a K11 Művészeti és Kulturális Központban valósult meg **„Májusi Szellő - a Fedél Nélkül alkotóinak gálaestje”** című rendezvényünk. Jeles művészeti és közéleti szereplők közreműködtek az ünnepségen.A Fedél Nélkül alkotóit és terjesztőit bemutató fotókiállítást, valamint az elmúlt évek legjobb munkáiból válogatott képzőművészeti **kiállítást** György Péter esztéta nyitotta meg. Idén kilencedik alkalommal adták át az **Év Alkotása-díjakat** vers, próza és kép kategóriákban. Az alkotásokat Tóth Krisztina és Kukorelly Endre irodalmárok, valamint Szász Lilla és Eifert János fotóművészek értékelték, a zsűri elnöke Fekete András, a Barrus kiadó igazgatója volt. Pódiumbeszélgetés, színművészek és szerzők felolvasása, valamint zenei koncert, a Louisiana Double szereplése színesítették a műsort.
Köszönet a támogatásért a Hajléktalanokért Közalapítványnak, a K11 Központnak, magánszemély támogatóinknak, és Olvasóinknak!
Május közepétől egy hónapig a **Magnet** Magyar Közösségi Bank **KAP2016** programjában online és bankfióki felületeken volt lehetőségünk a bank ügyfeleivel megismertetni munkánkat. Ők a kampány idején felajánlhatták a banki

nyereség egy részét, mely adományként társadalmi érzékenyítő „Első Kézből a Hajléktalanságról” programunkra fordíthattunk az év során. A Városi Sétákon és a Rendhagyó Osztályfőnöki Órákon, valamint az őszi színházi előadás előkészületeiben dolgozó kollégák munkáját tudtuk így finanszírozni.

JÚNIUS

Az Incorpora munkavállalást segítő hálózatának tagjaként **sajtóhírt** adtunk ki közösen a résztvevő szervezetekkel a program elindításáról.

Két cég, a Nielsen és a Morgan Stanley **önkéntes csapatai** raktárainkat segítettek rendbe hozni idén, a „Vajda 3” Hangárban és a Kürt Centrum padlásán dolgoztak.

Meghívást kaptunk a **CEU** munkatársaitól, hogy a hajléktalan ügyfeleink étkeztetését szolgáló gyűjtésüket jelenlétünkkel erősítsük. Sokéves hagyományként az egyetem dolgozói pénzadományt gyűjtöttek, amelyből a „Vajda 3” éjszakai szállás lakóit vendégelik meg **meleg étellel** a téli hónapok minden hétvégéjén.

JÚLIUS

Idén megjelenési lehetőséget kaptunk a **Bánkitó Fesztiválon**. Első napunkra szituációs játékkal készültünk, mely az utcai szociális munka dilemmáiról szólt. A második napon standunk a Bánki-tó partján kapott helyet, mely igazán alkalmas volt a közönségtalálkozóra. Sokat beszélgettünk, blogunk nyomtatott képes bejegyzéseit osztottuk az érdeklődőknek, üzenőjátékunkat is közreadtuk. A harmadik napon a Fedél Nélkül-előadók szereplését sajnos nagyrészt elmosta a heves esőzés - jövőre, ha újra helyet kapunk, majd jobban irányítjuk az időjárást.

AUGUSZTUS

Hagyományosan jelen voltunk a budapesti **SZIGET Fesztivál Civil Falujában,** új játékot is fejlesztettünk, az Adománycsúzlit. Az újrahasznosítás fontosságának üzenetét közvetítettük játszótársaink felé: vajon tudjuk-e, mik azok a dolgok, amiket mások még jól tudnak használni? Mit adunk adományként a rászoruló embereknek? A játék kellőképpen látványos és ügyességet próbáló volt, teljes nyitva tartásunk alatt sorok várakoztak, hogy kipróbálhassák, eközben tartalmas beszélgetésekre is adódott lehetőségünk.

A hónap végén küldtük el ismertető anyagunkat a budapesti középiskolák számára, melyben a **Rendhagyó Osztályfőnöki Órákra** invitáltuk a jövőbeli érdeklődőket. Nagyszámú jelentkezés érkezett egész évben ezekre az érzékenyítő foglalkozásokra.

SZEPTEMBER

A hónap első napjaiban tartotta meg a Hajléktalanokért Közalapítvány szokásos éves rendezvényét, a **Hajléktalanellátás Országos Konferenciáját** Balatonföldváron. Itt szekcióüléseken és előadásokon kaphattunk újra előadói - szakértői szerepet.

Nagy sikerrel mutatkoztunk be Zuglói Utcai Gondozó Szolgálatunkkal és Diszpécser Szolgálatunkkal az őszi **Zuglói Gasztrofeszten.**

OKTÓBER

E hónapban jelent meg **Leé József posztumusz verseskötete,** bemutatóját az Írók Boltjában tartottuk. Széles körű összefogással és együttműködéssel, rengeteg önkéntes munkával egy nagyszerű életmű nagyszerű kiadását hoztuk létre. Leé József kötetéről középső oldali írásunk is olvasható beszámolónkban.

Októberben **Mike Chick** angol fotóművész kötetbemutatójára kaptunk meghívást a **Mai Manó Házba.** Mike 20 éve kezdte fotós pályáját Budapesten, első publikált képsorozatát a városi mélyszegénység témája adta, az album bevételével támogatta most munkánkat.

Év Alkotása 2015-díjak

Vers kategóriában:
Dvorcsák Gábor: Nőnap

Próza kategóriában:
Verebélyi Béla: A télapó

Kép kategóriában:
Dvorcsák Gábor: Csőmese

Különdíjak (kép kategóriában):
Haziel: Alkony az Adrián és
ValMorg: Szürkület, avagy Jákob harca az Úrra

Az október 20-án a felfüggesztett Népszabadság újságíróinak kezdeményezésére a Fedél Nélkül 581. száma a szokásos tartalom mellett 12 oldalas **Népszabadság-melléklettel,** profi egyedi címlappal, és a napilapban korábban megjelent kitűnő archív képekkel jelent meg. A Fedél NÉPkül lapszám 37 000 példánya utolsó darabig elfogyott. Az akcióról beszámolónk külön cikkében számoltunk be.

A hónap végén részvételünkkel zajlott a kétnapos **ZÓNA játék.** A civil szervezetek közös projektjének lebonyolítója az Autonómia Alapítvány volt. A játék közös célja a fiatalok érzékenyítése egy sokszereplős, többféle nehéz helyzetű társadalmi csoportot bemutató, izgalmas nyomozós szerepjáték segítségével. A hajléktalanságról egy utcán élő hajléktalan karakter szemszögéből, és Leé József egy költeménye kapcsán beszéltünk, szereplésünkről jó visszajelzéseket kaptunk.

NOVEMBER

A **Felkai Béla-emlékdíjat** 4 éve elhunyt kollégánkra emlékezve alapítottuk, és adjuk át évente a szociális szakma egy-egy jeles személyiségének. A díj értékét adja, hogy a fedél nélküli emberek jelölései alapján független zsűri dönt a nyertesről. Idén a díj nyertese Matlári Ferenc kollégánk lett. A díjátadót lelkes közönség részvétele mellett, november 4-én tartottuk az Auróra Közösségi Központban. A díjról beszámoltunk külön írásunkban is.

Az ERSTE Stiftung támogatásával lehetőségünk nyílt csatlakozni a NIOK Alapítvány Adjukösszekampányoldalán megjelentethető „crowdfounding" akcióhoz. **Adjunk Közösen Meleget Karácsonyra!** címmel indítottuk útjára **első közösségi gyűjtésünket,** az adományt az Úton programban részt vevő család életkörülményeinek javítására fordítottuk. A közel 350.000 forint mindössze öt nap alatt adódott össze.

A november végén bemutatott **„Cím Nélkül / hajléktalan kaland-játék"** című interaktív színházi előadásban két kollégánk közreműködött. Az első előadások jó médiavisszhangot kaptak, folytatásként havonta két előadást terveznek a szervezők.

DECEMBER

A hónap elején nyílt a Fedél Nélkül **„Túl az Óperencián"** című alkotói kiállítása.

A december végi, január eleji nagy hidegek miatt **megnövekedett médiaérdeklődés** eredményeként a Diszpécser Szolgálat, a Krízisautó és utcai szolgálataink munkája reflektorfénybe került. Folyamatos sajtómegkeresések és -meghívások érkeztek hozzánk. Több alkalommal tájékoztattuk a sajtót és a lakosságot a szállásférőhelyek kihasználtságáról, valamint a civil emberek különféle segítségnyújtási lehetőségeiről.

E hónapban indult az **Erasmus+ program keretében** nemzetközi együttműködésünk „TrainHouse" címmel. A BMSZKI, mint konzorciumi partner vezetésével, külföldi és magyar civil szervezetekkel közösen lehetőséget kaptunk egy közös kétéves mobilitási program megvalósítására. Az európai csapat végső terve három kézikönyv létrehozása hajléktalan emberek lakhatási támogatása témájában.

A Menhely Alapítvány 2016-ban is nagyon sokat köszönhetett magánszemélyek és vállalkozások támogatásának. Az adományozások lehetőséget teremtenek a közvetlen kapcsolatra a hajléktalan és nem hajléktalan emberek között, emberivé, kézzel foghatóvá teszik a segítséget, egyúttal sok felismerést, jó érzést eredményeznek minden fél számára.

Az **Euroflow Zrt.** 2015 novemberében érkezett nagylelkű adományából az első félévben meg tudtuk valósítani fontos beruházási terveinket: a Kürt utcai Centrum átépítését, a Baross utcai Központ felújítási munkáit, az Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat járművének megvásárlását, valamint a „Vajda 3" intézményünk részleges akadálymentesítését.

További kiemelt támogatóink volt 2016-ban is a **Morgan Stanley Magyarország Kft.**

Híresség a Fedél NÉPkülivel - Fekete Ernő

Írók Boltja kirakata 2016.10.20.

ÖNKÉNTESEINK MUNKÁJA

A mi önkénteseink nem pusztán jótékonykodnak. Nem csak távolról és arctalanul segítenek, hanem valódi kapcsolatot alakítanak ki az otthontalan emberekkel. Nálunk lehetőségük van megismerni a hajléktalan emberek világát, megtanulják, hogy hozzájuk mérten nem feltétlenül jobbak, csak jobb helyzetben vannak. Mi pedig tanulunk önkénteseinktől: derűt, felelősségtudatot, és ezerféle szakértelmet. Színt hoznak az életünkbe, felélesztik a bennünk időnként bizony megkopott lelkesedést. Önzetlenségük és szinte végtelen munkabírásuk mindannyiunk számára példaértékű.

2016-ban 196-an vállaltak alapítványunknál egyszeri vagy folyamatos önkéntes munkát. Közülük 70 fő idén jött hozzánk először segíteni. **Nappali melegedőinkben** elsősorban az ételosztásból vették ki részüket.
Karácsony táján, mint évek óta mindig, kedves baráti társaságok vendégeltek meg melegedőnkben 450 rászoruló embert. Baráti összefogással vagy éppen jótékonysági előadás bevételéből meleg egytálételt szolgáltak fel a betérőknek.

Aktív korúak ellátása keretében teljesíthető önkéntes munkát 15 embernek, zömmel ügyfeleinknek tudtunk adni. Néhányan a kötelező 30 nap teljesítése után, immár valódi önkéntes segítőként nálunk maradtak, sorstársaiknak maguk is önzetlen támogatói lettek. A **„Vajda 3" idősek otthonában és lábadozójában** önkénteseink idős, beteg emberek gondozása körüli teendőket láttak el, mások hétvégenként meleg ételt hoztak, beszélgettek, kártyáztak velük, vagy adományruhákat szortíroztak, raktárunkat rendezték.

A terepen is számíthattunk önkénteseinkre. **Krízisautónkon** négyen vállalták ezt a nem könnyű munkát. A 2015-ös menekülthullám idején összekovácsolódott önkéntes csapat tagjai a hazánkban nevelőotthonokba került menekült státuszú fiatalok sorsát kísérték figyelemmel.

Hajléktalan emberek lakhatásához, munkajövedelemhez segítő programjainkban nélkülözhetetlen társaink az önkéntesek: az **ÚTON programban** nyolcan vettek részt: egyéni és csoportos tréningeket tartottak, önéletrajz készítését, állásinterjúra felkészítést, internethasználatot oktattak, pénzügyi tanácsadást tartottak.

Önkénteseink a **Fedél Nélkül utcalap** megjelenéséhez is számtalan kreatív segítséget nyújtottak. Szerkesztőségi találkozókon ötletelnek velünk, rendezvények lebonyolításában, kiállítások szervezésében, fotódokumentáció készítésében, közösségi oldal működtetésében, grafikai, tördelési, fordítási, archiválási, postázási munkákban vesznek részt. 2016-ban itt 42 önkéntes munkatárssal dolgoztuk együtt, közülük 9-en érkeztek idén.

Projektjeink sikeréhez **speciális tudásukkal** önkénteseink is hozzájárultak: Városi Sétáinkon tolmácsoltak, adományt gyűjtöttek, az adminisztrációban segítettek.
Az **iskolai közösségi szolgálat** keretében 2016-ban nyolc, érettségi előtt álló diák végzett hasznos munkát a hátrányos helyzetű emberekért.

Kiemelt önkéntes támogatónk 2016-ban is a Morgan Stanley Magyarország Kft. volt.

Az Év Önkéntesének 2016-ban Rössler Istvánt választottuk, aki a „Vajda 3" lábadozójában hétvégeken az ápolás, kötözés, fertőtlenítés nehéz feladatát végezte el. Önálló és megbízható munkájával gondozottjaink és kollégáink tiszteletét is elnyerte, munkáját nagyra becsüljük.

Hálás köszönet illet minden egyes velünk dolgozó önkéntesünket, hogy szabadidejüket áldozzák a hajléktalan emberek megsegítésére, és ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy munkánkat magasabb színvonalon, és hatékonyabban tudjuk végezni!

Hálás köszönetünk minden önkéntes munkatársunknak!

Raktárrendezés a Kürt Nappali Centrumban

KÖSZÖNJÜK!

Támogatóink voltak 2016-ban

Munkánk eredményességét és sikereit 2016-ban is nagyban meghatározták támogató partnereink: nagyon hálásak vagyunk minden hivatalos szervnek és önkormányzatnak, médiumnak, nonprofit szervezetnek, iskolának, vállalkozásnak és bizalmával megtisztelő **MAGÁNSZEMÉLYNEK***, akik úgy döntöttek, támogatják a hajléktalan emberek felé végzett erőfeszítéseinket!

Támogatóink, együttműködő partnereink:

Budapest Főváros Önkormányzata
Magyar Államkincstár
Hajléktalanokért Közalapítvány
Budapesti Rendőrfőkapitányság Közlekedés-rendészeti Főosztály
Budapest Főváros III. kerületi Önkormányzata
Budapest Főváros IV. kerületi Önkormányzata
Budapest Főváros VII. kerületi Önkormányzata
Budapest Főváros IX. kerületi Önkormányzata
Fővárosi Szociális Közalapítvány
Székesfehérvár MJV Önkormányzata
Veszprém MJV Önkormányzata
Norvég Civil Támogatási Alap
DemNet
Ökotárs Alapítvány
ERSTE Stiftung
Incorpora - „la Caixa" Alapítvány
Magnet Magyar Közösségi Bank Zrt. KAP2016
NIOK Alapítvány
OTP Bank Nyrt. Adhat.hu
Mentőcsónak Egység - Stereo Akt
BUPAP Egyesület
Urban Communications

Konzorciumi partnereink:

Baptista Szeretetszolgálat
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei
Hajlék Nélküliek Jövőjéért Alapítvány
Hajléktalanokért Közalapítvány
Keresztény Advent Közösség
Kiút Egyesület
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezete
Menedékház Alapítvány
Misszió Alapítvány
RÉS Szociális és Kulturális Alapítvány
Twist Olivér Alapítvány

Támogatóink:

Accounting-Solutions Kft.
Aluchrom Bt.
Bike Maffia Egyesület
Bio-Fungi Kft.
Budakeszi Vadaspark
C&A Mode Kft.
Calculatio Plus Kft.
Capriovus Kft.
Carbon Grafit Kft.
Csevej Bt.
Euroflow Zrt.
FLAG Kft.
Ford Donkó Kft.
FourSeasons Hotel Gresham Palace Budapest
Fővárosi Állat- és Növénykert
Ganteline Kft.
Gázexpress Kft.
Hammer Fashion Kereskedelmi Kft.
Hepa-Com Kft.
Hesse Trade Kft.
Honeywell Safety Products Hungária Kft.
Hotel Regnum Kft.
IF SYSTEMS KFT
Innobova Kft.
IntrumJustitia Követeléskezelő Zrt.
Kavics Dental Kft.
Magyar Élelmiszerbank Egyesület
Mátrakraft Bt.
Milliméter Stúdió Bt.
Mindshare Kft.
MOL-DO Kft.
Morgan Stanley Magyarország Kft.
NALCO Hungary Kft.
Népszabadság Egyesület
Pince Művek Kft.
Piringer Kft.
Rossmann Magyarország Kft.
Sailforyou Kft.
Sensitiv Kft.
Skoopy Kft. - Bónuszbrigád
Számlabarát Kft.
Tekergő Bt.
TopSafe Kft.
Trenecon Kft.
Turbovoice Bt.
Varjú Fémmegmunkáló Kft.
Vitalite 95 Kft.

Dolgozói, iskolai, baráti gyűjtések:

Age of Hope Alapítvány
ATW Internet Kft.
Celanese Magyarország Kft.
Community Goodwill munkatársai
Digic Pictures munkatársai
IBM Magyarország munkatársai
Kosztolányi Gimnázium 11. osztály
Morgan Stanley Kft. munkatársai
Nieto Mercedes és tanítványai
Nielsen munkatársai
Oltyán János és barátai
Soós István Borászati Szakképző Iskola
TCC Global munkatársai

Rendezvények:

Átrium Film-Színház Kávézó
Auróra Közösségi Tér
Bartók Béla Boulevard
Bálint Zsidó Közösségi Ház
Bánkitó Fesztivál 2016.
Cselekvés Alkotás Közösség
Debreceni Nagyerdei Víztorony
DocuArt Filmművészeti Központ
Eleven Blokk
Írók Boltja
K11 Művészeti és Kulturális Központ
Károli Gáspár Pszichológiai Intézet
Kozma Kávéház
Pszinapszis 2016.
Sziget 2016.
Szimplakert Vasárnapi Háztáji Piac

Médiatámogatók:

ARTmargók portál
Civil Rádió
Litera.hu
Magyar Idők
Marquard Média
nagylatoszog.hu
Népszava
Nők Lapja
promenad.hu
Új Ember

* Magánszemély támogatóink nevét személyiségi és adatvédelmi okokból nem hozzuk nyilvánosságra - de fontos elmondanunk, hogy kitartó és nagylelkű segítségükért nagyon hálásak vagyunk!

BOLDOGSÁG

„Tudja, a világon a legboldogabb akkor lennék, ha munka után meg kéne kérnem a kollégámat, hogy segítsen felcipelni az új hűtőnket a lakásunkba, mert megleptem a feleségem."

A mondat, amiben MINDEN benne van...